

1967 - 2018

HSUIR

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA INVALIDA RADA
(87/2018.) Zagreb, lipanj 2018. godine

i dalje s ružom...

INFORMACIJE

Glasilo Hrvatskog saveza udruga invalida rada

Glasilo „Informacije“ od 1991. godine izlazi i donosi zanimljive vijesti i podatke iz civilnog sektora te izlazi u kontinuitetu već 27 godina te predstavlja uspješnu komunikaciju HSUIR-a i njegovih temeljnih udruga. Uz pomoć glasila Informacije Savez sustavno i kontinuirano informira

čitatelje o svim aktualnostima i aktivnostima vezanim za invalide rada i ostale osobe s invaliditetom na svim društvenim područjima – pravnom, socijalnom, ekonomskom, kulturnom, zdravstvenom kako temeljnih udruga i njihovih članova tako i šire javnosti.

Sadržaj

<i>Tjedan dana s invalidima rada.....</i>	3
<i>Projekti i Programi HSUIR-a.....</i>	13
<i>Vijesti i aktivnosti.....</i>	15
<i>Zakonodavne aktivnosti.....</i>	35
<i>Iz naših udruga.....</i>	40
<i>Pitali smo...?.....</i>	56
<i>Zdravlje.....</i>	59

IMPRESUM

Izdavač: Hrvatski savez udruga invalida rada

Hrgovići 47 10 110 Zagreb

Tel.: 01/4829-295

Faks: 01/4829-076

e-pošta:info@hsuir.hr

Glavni i odgovorni urednik: Josip Petrač

Suradnici; Leke Sokolaj, Ivana Znaor, Nataša Franić i Valentina Hojsak

Grafička priprema i dizajn: Valentina Hojsak

Hrvatski savez udruga invalida rada organizirao je kampanju

„Tjedan dana s invalidima rada“ u sklopu Nacionalnog dana invalida rada

19. - 25. ožujka

Ovom Kampanjom željeli smo upozoriti javnost na opće i posebne probleme invalida rada, te predložiti moguća rješenja istih. Također, željeli smo ostvariti suradnju s tijelima državne uprave koji su nadležni za provedbu javnih politika koje su bitne za invalide rada.

Teme koje su obilježile Kampanje su:

- Pitanje sustavnog financiranja osnovne djelatnosti saveza i udruga osoba s invaliditetom,
- Izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju,
- Izmjene Zakona o radu,
- Izmjene Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom,
- Prikaz rada Ustanove za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom – URIHO.

Kampanjom smo željeli ukazati da u Hrvatskoj još nisu iskorišteni potencijali i sposobnosti invalida rada, zbog mišljenja da je invaliditet sinonim za radnu nesposobnost. Invaliditet je godinama razlog prerađenog umirovljenja osoba čije su se preostale radne sposobnosti mogle koristiti, ali ih je društvo pasiviziralo i isključilo iz procesa rada. Hrvatska je jedna od rijetkih europskih zemalja koja ne samo da nije razvijala sustav profesionalne rehabilitacije, nego ga je godinama zapuštal i marginalizirala, a posebno smatramo potrebnim navesti kako je obrazovni sustav za osobe s invaliditetom zastario i ne odgovara potrebama tržišta rada. Procjena preostalih sposobnosti i njihov razvoj kroz profesionalnu rehabilitaciju i prekvalifikaciju je ključ očuvanja i razvijanja preostalih radnih sposobnosti osoba s invaliditetom. Smatramo da se u Hrvatskoj nedovoljno potiče razvoj fleksibilnih oblika rada, a podrške na radnom mjestu ili nema ili nije na zadovoljavajućoj razini.

U brojnim djelatnostima ima prostora u kojima možemo i trebamo iskoristiti potencijale invalida rada i ako stremimo harmoničnom razvoju u njemu mora biti mesta za njih. Nužno je da se dobar zakonodavni okvir, progresivne i osmišljene poslovne politike podudaraju s interesom osoba s invaliditetom, poslodavaca i društva u cijelini.

Kampanja se osvrnula i na pitanje sustavnog financiranja osnovne djelatnosti saveza i udruga osoba s invaliditetom. Vezano uz sustavno financiranje smatramo bitnim istaknuti negativnu percepciju o savezima i udrugama osoba s invaliditetom u društvu. Društvo saveze i udruge osoba s invaliditetom tretira kao hobističke,

poduzetničke udruge ili nešto drugo, te smatramo da to u sustavu treba mijenjati. Udruge osoba s invaliditetom nisu izbor osoba s invaliditetom, nego njihova sudbina. Osobe s invaliditetom žele provoditi vrijeme sa sličnima sebi, a jedino u udrugama osoba s invaliditetom mogu ostvarivarići svoja prava, zadovoljiti svakodnevne potrebe i interes, te ostvariti resocijalizaciju nakon proživljene traume.

Ovom Kampanjom namjera je unaprijediti bolji položaj invalida rada u društvu.

U Hrvatskoj, stanje na dan 14.03.2017., živi 511850 osoba s invaliditetom od čega su 307934 muški (60%) i 203916 žene (40%) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 11,9% ukupnog stanovništva RH. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 243206 (48%), je u radno aktivnoj dobi, 19-64 godina, dok je u dobnoj skupini 65+ 229589 (45%) osoba. Nažalost invaliditet prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina, i to u udjelu od 8%. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 29% od ukupnog broja osoba s invaliditetom no ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Krapinsko zagorskoj s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Koprivničko križevačkoj županiji, dok je u Krapinsko zagorskoj županiji najveća prevalencija u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina Ozljeda na radu u Hrvatskoj u 2017. godini je bilo 17.76.

Radni sastanak u Zavodu za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

Prvog dana kampanje "Tjedan dana s invalidima rada" održan je radni sastanak Hrvatskog saveza udruga invalida rada i Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

Obzirom da je u Republici Hrvatskoj nedovoljno razvijen sustav profesionalne rehabilitacije i prekvalifikacije za invalide rada, a obrazovni sustav ne prati potrebe tržišta rada, prvi radni sastanak u sklopu Kampanje održan je sa Zavodom za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Sastanku su nazočili ravnateljica Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom Damira Benc, pomoćnica ravnateljice Đurđica Blažinkov Živković, a ispred HSUIR-a predsjednik Josip Petrač, izvršni direktor Leke Sokolaj, dopredsjednica Marica Mirić, predsjednica UIR Zagreba Nada Vorkapić i predsjednica UIR Virovitice Marija Kelečić.

Tijekom sastanka naglašeno je kako sustav vještačenja i profesionalne rehabilitacije treba unaprijediti, a kao problem je istaknut nedovoljan broj vještaka što za sobom povlači veliki broj neriješenih predmeta. Ranije su se invalidi rada mahom odlučivali za invalidske mirovine, jer nakon profesionalne rehabilitacije izlaze na tržište rada koje je uvijek nesigurno, stoga je potrebno profesionalnu rehabilitaciju podići na viši nivo i znati vrlo precizno prepoznati nečije preostale radne sposobnosti. Ono što se također želi postići je jedinstveno tijelo vještačenja, odnosno jedan nalaz za sve. Potrebno je da sustav takav jedinstveni nalaz prepozna, odnosno da se usklade sve postojeće zakonske odredbe s nalazom i mišljenjem Zavoda. Od velike je važnosti ići prema unapređenju Hrvatskog registra osoba s invaliditetom, kao temeljnog registra koji vodi evidenciju o osobama s invaliditetom. Zavod je istaknuo kako će se osobni

asistenti izostaviti iz kvotnog sustava, ali kvotni sustav zapošljavanja osoba s invaliditetom i dalje ostaje. Tijekom sastanka kao veliki problem istaknuto je nesustavno financiranje saveza i udruga osoba s invaliditetom.

Radni sastanak Hrvatskog saveza udruga invalida rada i Ministarstva uprave

Drugi dan kampanje „Tjedan dana s invalidima rada“, koju je organizirao Hrvatski savez udruga invalida rada povodom Nacionalnog dana invalida rada, obilježen je sastankom u Ministarstvu uprave u Zagrebu. Sastanku su nazočili predsjednik Josip Petrač, izvršni direktor Leke Sokolaj, dopredsjednica Marica Mirić te predsjednica Udruge invalida rada Zagreba Nada Vorkapić. Tema sastanka bila je pitanje sustavnog financiranja osnovne djelatnosti saveza i udruga osoba s invaliditetom, te prijedlog Nacrta Zakona o udrugama osoba s invaliditetom.

**REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
uprave**

Radni sastanak u Hrvatskom saboru povodom Nacionalnog dana invalida rada i kampanje "Tjedan dana s invalidima rada"

U sklopu kampanje "Tjedan dana s invalidima rada", predstavnike HSUIR-a primila je u srijedu, 21. ožujka 2018. saborska zastupnica Ljubica Lukačić

Sastanku su nazočili predsjednik HSUIR-a Josip Petrač, izvršni direktor Leke Sokolaj, dopredsjednica Marica Mirić, predsjednica Udruge invalida rada Zagreba Nada Vorkapić i predsjednik Udruge osoba s invaliditetom Donja Stubica Stjepan Ključariček. Na radnom sastanku predstavnici HSUIR-a razgovarali su sa saborskog zastupnicom Lukačić o problemima s kojima se susreću invalidi rada, predstavili su joj dosadašnje aktivnosti, te je upoznali s dalnjim planovima, kako bi poboljšali društveni položaj kako invalida rada, tako i svih osoba s invaliditetom.

Ovom prilikom razgovaralo se o prijedlogu izmjene i dopune Zakona o mirovinskom osiguranju, te su predstavnici HSUIR-a izrazili potrebu da budu uključeni u radnu skupinu, jer je nužno da budu involvirani u izmjene i dopune toga Zakona. Također, se raspravljalo o nazivlju zakona o financiranju udruga koji je u izradi. Okvirno je dogovorenako kako bi naziv trebao biti Zakon o financiranju saveza i udruga osoba s invaliditetom.

Radni sastanak predstavnika Hrvatskog saveza udruga invalida rada i Ministarstva rada i mirovinskog sustava

Povodom obilježavanja Nacionalnog dana invalida rada – 21. ožujka, te u sklopu predstavljanja kampanje „Tjedan dana s invalidima rada“, ministar rada i mirovinskog sustava mr. sc. Marko Pavić primio je u prostorijama ministarstva predstavnike Hrvatskog saveza udruga invalida rada

Jedan od ciljeva kampanje čija intencija jest unaprijediti položaj invalida rada u društvu je i održavanje radnih sastanaka s institucijama koje vode brigu o osobama s invaliditetom. Susret je bio prilika da se otvore razgovori o dosadašnjoj suradnji Ministarstva rada i mirovinskoga sustava i Hrvatskog saveza udruga invalida rada. U tom kontekstu posebno su istaknute aktivnosti u izradi propisa iz područja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom. Naglašavamo da su predstavnici Hrvatskog saveza udruga invalida rada u potpunosti podržali sve izmjene i dopune Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom i podzakonskih akata, a koje su trenutno u postupku donošenja. Cilj navedenih izmjena i dopuna je olakšati uključivanje nezaposlenih osoba s invaliditetom u postupak profesionalne rehabilitacije te ujedno omogućiti da se sredstva prikupljena s osnove novčane naknade zbog neispunjena kvotne obveze mogu koristiti i za razvoj sustava profesionalne rehabilitacije, a ne samo za isplatu poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Time će se osigurati jačanje kapaciteta centara za profesionalnu rehabilitaciju, uvođenje novih metoda i tehnika profesionalne rehabilitacije, te tako olakšati pristup osobama s invaliditetom na tržište rada.

Obilazak Ustanove za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom - URIHO

U sklopu kampanje 'Tjedan dana s invalidima rada', delegacija HSUIR-primljena je u Ustanovi za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom URIHO

Delegaciju HSUIR-a predvodili su predsjednik Saveza Josip Petrač, izvršni direktor Leke Sokolaj, predsjednik Nadzornog odbora Ivica Lazić, predsjednica Udruge invalida rada Zagreba Nada Vorkapić, predsjednica Udruge invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom Virovitica Marija Kelečić, struće suradnice u Savezu Ivana Znaor i Nataša Franić te poslovna tajnica Valentina Hojsak. Ustanovu URIHO predstavili su ravnatelj Josip Držaić, voditeljica URIHO-ve galerije 'Sunce' Vesna Ivetić, pomoćnik ravnatelja i rukovoditelj RJ Konfekcija i Ivančica Goran Folnegović, kao i ostali rukovoditelji proizvodnih jedinica: GAM, Ortopedija, Obuća, Odjel pomoći u radu.

Nakon dvosatnog radnog sastanka, na kojem su predstavljeni djelatnost i organizacija rada Ustanove, predstavnici HSUIR-a podijelili su crvene ruže, zaštitni znak invalida rada, djelatnicima u Urihovim proizvodnim jedinicama.

Radni sastanak s Udrugom invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom Duga Resa

U sklopu kampanje "Tjedan dana s invalidima rada" održan je radni sastanak s Udrugom invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom Duga Resa

S ovom Kampanjom željeli smo upozoriti javnost na opće i posebne probleme invalida rada, te ponuditi moguća rješavanje istih. Također, željeli smo ostvariti suradnju i povezivanje s tijelima državne uprave koji su nadležni za provedbu javnih politika koje su bitne za invalide rada. Osim na državnoj razini cilj Kampanje bio je približiti se i lokalnoj upravi posredstvom udruga invalida rada. Završni dan Kampanje održan je radni sastanak HSUIR-a s Udrugom invalida rada i osoba s invaliditetom Duga Resa. Hrvatski savez udruga invalida rada predvodio je predsjednik Josip Petrač, izvršni direktor Leke Sokolaj, predsjednik Nadzornog odbora HSUIR-a Ivica Lazić te stručne suradnice Nataša Franić, Ivana Znaor i Valentina Hojsak. Udrugu te njeno djelovanje predstavio je predsjednik Ivan Moguš uz izvršnu direktoricu Iismetu Bećirević sa suradnicima.

HRVATSKI SABOR

Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku

Zagreb, 21. ožujka 2018.

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA INVALIDA RADA - HSUIR

Povodom obilježavanja **Nacionalnog dana invalida rada** upućujem u ime Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku i u svoje osobno ime najiskreniju podršku i čestitku svim osobama koje se bore s nekim invaliditetom kao i svim Udrugama osnovanim s ciljem ostvarivanja njihovih boljih prava.

U Republici Hrvatskoj u 2017. godini registriran je 120.891 invalid rada od čega u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji njih 29.149. Ovako veliki broj obvezuje nas da svakodnevno zajednički radimo na podizanju svijesti i promjeni stavova prema invalidnosti. Obvezuje nas da svakodnevno rušimo barijere, ustajemo na kvaliteti života osoba s invaliditetom, njihovoj mobilnosti te uspješnoj integraciji u društvo.

Hrvatski sabor je 2009. godine, upravo na inicijativu Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku, proglašio ovaj nacionalni dan. Ovaj Odbor, kao i ja osobno, i dalje ćemo se zalagati, da kroz zakonodavnu aktivnost, sudjelovanjem i organiziranjem tematskih sjedница, okruglih stolova, sastanka i inicijativa pridonosimo promicanju prava i unapređenju položaja osoba s invaliditetom.

PREDsjEDNICA ODBORA

dr. sc. Ines Strelja-Linić, dr. med.

Šesto čulo - Nacionalni dan invalida rada Hrvatske - 21. ožujka

*U emisiji Šesto čulo HRT
RADIO PRVI PROGRAM 21.
ožujka 2018. godine gostovao
je predsjednik HSUIR-a Josip
Petric, izvršni direktor
HSUIR-a Leke Sokolaj te
predsjednica Udruge invalida
rada Zagreba, Nada Vorkapić*

Povodom Nacionalnog dana invalida rada Hrvatske – 21. ožujka i kampanje „Tjedan dana invalida rada“ na HRT RADIO PRVI PROGRAM emitirana je emisija Šesto čulo. Urednica emisije Miruna Kastratović ugostila je predsjednika HSUIR-a, Josipa Petrača, izvršnog direktora HSUIR-a, Leku Sokolaja te predsjednicu Udruge invalida rada Zagreba, Nadu Vorkapić. Ukoliko ste propustili emisiju Šesto čulo emitiranu 21. ožujka 2018. godine, možete je poslušati na linku: [http://radio.hrt.hr/data/aod/1_Program/20180321_SESTO_CULO_\(23702984\).mp3](http://radio.hrt.hr/data/aod/1_Program/20180321_SESTO_CULO_(23702984).mp3).

GOSTOVANJE U EMISIJI "ISTI SMO", Z1

*Povodom Nacionalnog dana invalida rada - 21. ožujka i u sklopu kampanje
"Tjedan dana s invalidima rada" gostovali smo u emisiji Isti smo na Z1
televiziji*

O ciljevima kampanje "Tjedan dana s invalidima rada" razgovarali su predsjednik HSUIR-a Josip Petrač, izvršni direktor Leke Sokolaj te članica Predsjedništva Nada Vorkapić.

Savez u medijima

- IN PORTAL
- LIDER
- INFORMATIVNI CENTAR ZA MLADE ZAGREB
- T-PORTAL
- URIHO
- UDRUGA POSLODAVACA U ZDRAVSTVU
- GRAD BELIŠĆE
- JUTARNJI LIST
- NOVI LIST
- HRT - PRVI PROGRAM RADIO
- RADIO ZAGORJE
- RADIO 92 FM
- OBJEKТИВНО.hr
- Z1 TELEVIZIJA
- HRT ŽUPANIJSKA PANORAMA
- HRVATSKI SAVEZ UDRUGA CEREBRALNE I DJEČJE PARALIZE
- UDRUGA INVALIDA KRIŽEVCI
- MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOG SUSTAVA
- ZAVOD ZA UNPREĐENJE ZAŠTITE NA RADU

PROJEKTI I PROGRAMI HSUIR-a

1. Savez je dio **8. Centra znanja za unaprijeđenje kvalitete života osoba s invaliditetom** uz još 12 saveza osoba s invaliditetom. Centar znanja financiran je sredstvima Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.
2. Kroz trogodišnji program "**Unapređenje mogućnosti ravnopravnog uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada**" pružamo usluge informiranja i educiranja osoba s invaliditetom i potencijalnih poslodavaca s ciljem ravnopravnog i lakšeg uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada. Financiran od strane Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.
3. Kroz trogodišnji program "**Osiguravanje osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta**" pružamo uslugu osobne asistencije za 6 osoba s područja Grada Zagreba. Opći cilj programa: Unaprijeđenje života osoba s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta, kojima je bila nužno potrebna praktična pomoć u samozbrinjavanju, kako bi postali kreatori i kontrolori svoga življenja. Financiran od strane Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.
4. **Kroz projekt „Širenje usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom“ - ESF-a** zaposleno je 15 osobnih asistenata, a 15 osoba koristi uslugu osobne asistencije. Kroz podršku dobivenu primanjem usluge osobne asistencije, korisnici su aktivniji u zajednici, u svojim udrugama i u drugim interesnim aktivnostima. Financiran iz Europskog socijalnog fonda.
5. **Jednokratna potpora Grada Zagreba** iz sredstava Proračuna Grada Zagreba za 2018. nam je omogućila sufinanciranje organizacijskog razvoja Saveza.
6. Projekt **„Kultura za sve“** financiran od strane Grada Zagreba osigurava sudjelovanje osoba s invaliditetom u javnom životu, kulturi i sportu.
7. Projekt **„Bez diskriminacije“** financiran od strane Grada Zagreba promiče zaštitu prava, zaštitu od nasilja i diskriminacije osoba s invaliditetom.
8. Projekt **„Promicanje prava i interesa osoba s invaliditetom“** financiran od strane Grada Zagreba pruža informiranje, komunikaciju i podizanje razine svijesti o pravima osoba s invaliditetom.
9. Projektom **„Informirani i sigurni“** financiranim od strane Zagrebačke županije želimo utjecati na poboljšanje kvalitete življenja starijih osoba i osoba s invaliditetom na području Zagrebačke županije.

Projekt je sufinancirala Evropska unija iz Europskog socijalnog fonda.

ZAVOD ZA
VJEŠTAČENJE,
PROFESSIONALNU
REHABILITACIJU I
ZAPOŠLJAVANJE
OSOBA S
INVALIDITETOM

VIJESTI I AKTIVNOSTI

ZNANJEM DO UKLJUČENOSTI II - KOMUNIKACIJA U FUNKCIJI ZAGOVARANJA

U organizaciji Hrvatskog saveza slijepih i Hrvatskog saveza udruga invalida rada održana je nova jednodnevna radionica „Znanjem do uključenosti II“ – „Komunikacija u funkciji zagovaranja“

U organizaciji Hrvatskog saveza slijepih i Hrvatskog saveza udruga invalida rada održana je nova jednodnevna radionica „Znanjem do uključenosti II“ – „Komunikacija u funkciji zagovaranja“, a u sklopu **8. Centra znanja** za unaprjeđenje kvalitete življenja osoba s invaliditetom. Radionica se održala 19. lipnja 2018. godine u Zagrebu, u prostoru Tribine grada Zagreba pod vodstvom dr.sc. Ljiljane Buhač, komunikologinje i stručnjakinje za organizacijski razvoj. Na radionici su sudjelovali predstavnici udruga i saveza osoba s invaliditetom, a cilj radionice je bio usvojiti nova znanja i vještine u komunikaciji, pregovaranju i lobiranju. Sudionici radionice sudjelovali su u vježbama grupnog rada i dinamičnim raspravama. Radionica je bila izuzetno kreativna, motivacijska i učinkovita te je rezultirala dogовором sastanka predstavnika saveza osoba s invaliditetom na kojem će se odlučiti o imenovanju predstavnika u radnu skupinu za donošenje Zakona o socijalnoj skrbi, nastavku sljedeće tri edukacije te dogovoru oko projekta za tematske mreže.

Svjetski dan svjesnosti o zlostavljanju starijih

Jedna od šest starijih osoba u svijetu suočava se nekim oblikom nasilja, koje često ostaje neprijavljeni i nekažnjeno, upozoravaju Ujedinjeni narodi. Kako bi se to promijenilo, UN je 15. lipnja utemeljio kao Svjetski dan svjesnosti o zlostavljanju starijih

Naime, čak i kad su u neizdrživoj situaciji, stariji okljevaju s prijavom nasilja zbog srama, straha od osvete ili osjećaja bespomoćnosti. Obzirom da o njegovoj učestalosti nedostaju sustavni podaci, Strategija socijalne skrbi za starije osobe 2017.-2020. predviđa istraživanje, a na osnovu dobivenih podataka izraditi će se preporuke za prevenciju. Pozitivne promjene koje su na snazi od ove godine mogile bi značiti i snažniju zaštitu starijih od nasilja. Naime, u novom Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji, stariji su prepoznati kao posebno zaštićena skupina, jer su za nasilje nad njima, jednako kao i nad djecom i osobama s invaliditetom, predviđene strože kazne. Značajno je i što je zanemarivanje potreba starijih

prepoznato kao oblik nasilja. Također, prema izmjenama Zakona o socijalnoj skrbi, osnažena je prevencija zlouporaba ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju. Naime, njihovo sklapanje zabranjeno je pružateljima socijalnih usluga, osobama koje su kod njih zaposlene te članovima njihovih obitelji. Hrvatski savez udruga invalida rada provodi projekt "Informirani i sigurni" koji finansijski podupire Zagrebačku županiju, a cilj mu je informirati i osnažiti osobe starije životne dobi. Ne dopustimo da se samo jedan dan u godini protivimo zlostavljanju i patnji naših sugrađana.

Edukacija iz područja e-učenja

U Sveučilišnom računalnom centru u Zagrebu za predstavnike 8. Centra znanja održana je izobrazba iz područja e-učenja

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, u sklopu 8. Centra znanja za unapređenje kvalitete življenja osoba s invaliditetom, organizirala je izobrazbu za predstavnike saveza udruga osoba s invaliditetom iz područja e-učenja u Sveučilišnom računalnom centru Sveučilišta u Zagrebu (SRCE). E-učenje obuhvaća proces obrazovanja uz upotrebu informacijske i komunikacijske tehnologije, koja doprinosi unaređenju kvalitete toga procesa i kvalitete ishoda obrazovanja. Cjelokupna izobrazba obuhvaćala je šest cjelina, a vodile su je Irena Jandrić, Sandra Kučina Softić, Tamara Birkić i Zvonko Martinović. Ciklus edukacije završio je 12. lipnja 2018. godine radionicom „Izrada i vrednovanje kvalitetnih neformalnih online obrazovnih sadržaja“.

Radni sastanak s vodstvom Društva distrofičara cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Dubrovačko neretvanske županije

Društvo distrofičara cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Dubrovačko neretvanske županije iskazalo je interes za učlanjem u HSUIR

Obzirom na iskazani interes za učlanjivanjem Društva distrofičara cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Dubrovačko neretvanske županije u članstvo Hrvatskog saveza udruga invalida rada održan je inicijalni sastanak 07. lipnja 2018. godine u Dubrovniku s vodstvom Društva. Tijekom sastanka Društvo je prezentiralo svoj rad kao i razloge mogućeg pristupanja u članstvo Saveza. Izvršni direktor Saveza, Leke Sokolaj podržao je inicijativu učlanjivaja te Društvo upoznao s djelovanjem i radom Saveza. Također, sudjelovao je na Godišnjoj skupštini Društva koja je jednoglasno izglasala Odluku o učlanjenju u Savez. Skupština HSUIR-a održat će se tijekom rujna kad će i službeno Društvo bit učlanjeno.

PREDSJEDNIKU HSUIR-A DODJELJENA NAGRADA GRADA ZAGREBA

Na temelju Odluke o javnim priznanjima dodjeljena je Nagrada Grada Zagreba našem predsjedniku Josipu Petraču za ustrajno promicanje prava i položaja invalida rada, za zalaganje za rješavanje problema zapošljavanja invalida rada i osoba s invaliditetom te senzibiliziranje javnosti o njihovim sposobnostima, za dugogodišnji doprinos sportu i sportskoj rekreaciji osoba s invaliditetom. S velikim ponosom možemo reći da ova Nagrada priznaje i cijelom pokretu osoba s invaliditetom, a najviše invalidima rada.

U Staroj gradskoj vijećnici u prigodi Dana grada Zagreba, održana je svečana sjednica Gradske skupštine Grada Zagreba, na kojoj su dodijeljene nagrade grada Zagreba građanima Grada Zagreba i drugim osobama koje rade na području Grada Zagreba, radnim skupinama, trgovackim društvima, ustanovama, vjerskim zajednicama, udrugama građana i drugim pravnim osobama za najviše zasluge i postignute rezultate u teorijskom i praktičnom radu u promicanju znanosti, gospodarstva, prosvjete, kulture, umjetnosti, sporta, zdravstva, socijalne skrbi i svih drugih područja društvenog života u Gradu Zagrebu. Također je dodijeljena i Nagrada Zagrepčanka godine koja se dodjeljuje građankama Grada Zagreba koje su svojim djelovanjem znatno pridonijele afirmaciji žena u društvu i u javnosti, afirmaciji ženskih ljudskih prava i ravnopravnosti spolova te postigle prepoznatljive rezultate na podizanju kvalitete života žena u Gradu Zagrebu s gospodarstvenog, socijalnog, humanitarnog i drugog stajališta. Na Sjednici su uz predsjednika Gradske skupštine Grada Zagreba dr. sc. Andriju Mikulića i gradske zastupnike, prisustvovali i predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, izaslanik predsjednice Republike Hrvatske, akademik Zvonko Kusić, izaslanica predsjednika Hrvatskog sabora Ljubica Lukačić, gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić, župan Zagrebačke županije Stjepan Kožić, predsjednik Županijske skupštine Zagrebačke županije Damia Mikuljan, zamjenice gradonačelnika Jelena Pavičić Vukičević i Olivera Majić te mnogi drugi uzvanici i gosti. Moramo i dalje zajedno puno još raditi i opravdati ovo priznanje i rješiti pitanja koja već nekoliko godina opterećuju pokret osoba s invaliditetom a to su: Pitanje sustavnog financiranja osnovne djelatnosti saveza i udruga osoba s invaliditetom“, Izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju“, Zakona o radu, „Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom“ i općenito zaštita prava svih osoba s invaliditetom u RH.

X. PROŠIRENA SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA I NADZORNOG ODBORA HSUIR-a

Dana 29. svibnja 2018. godine održana je sjednica Nadzornog odbora te proširena sjednica Predsjedništva HSUIR-a

Temeljem članka 28. i 29. Statuta Hrvatskog saveza udruga invalida rada održana je 9. proširena sjednica Predsjedništva i Nadzornog odbora. Na sjednici se raspravljalo o provođenju Nacionalnog dana invalida rada - 21. ožujak – Kampanja „Tjedan dana s invalidima rada“, Radu temeljnih udruga HSUIR-a, te o terminu održavanja Redovne skupština HSUIR-a. Također Predsjedništvo je iscrpno izvješteno o provedbi projekata i programa koje provodi HSUIR.

"UNAPREĐENJE MOGUĆNOSTI RAVNOPRAVNOG UKLJUČIVANJA OSOBA S INVALIDITETOM NA TRŽIŠTU RADA"

Hrvatski savez udruga invalida rada organizirao je 29. svibnja 2018. godine stručni skup na temu zapošljavanja osoba s invaliditetom

U uvodnom dijelu, izvršni direktor HSUIR-a, Leke Sokolaj, predstavio je aktivnosti Programa. Također, iznio je i probleme s kojima se susreću invalidi rada i ostale osobe s invaliditetom u Republici Hrvarskoj. Predavači na okruglom stolu bili su: pravobraniteljica za osobe s invaliditetom, Anka Slonjsak, koja je govorila o diskriminaciji osoba s invaliditetom na tržištu rada, Ivana Mikek Kupres, rukovoditeljica Odsjeka za provedbu i

praćenje mjera aktivne politike zapošljavanja pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i Marijana Senjak, rukovoditeljica Odsjeka za profesionalnu rehabilitaciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, prikazale su mjere aktivne politike zapošljavanja u 2018. godini, Natalija Vičević, savjetnica iz Zavoda za vještačenje i profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom predstavila je nove izmjene Zakona o zapošljavanju osoba s invaliditetom, te upoznala sudionike o načinu rada Zavoda i Cenatra za rehabilitaciju. Stručni skup bio je namijenjen predsjednicima iz 35 temeljnih udruga invalida rada iz cijele Hrvatske.

Održan prvi sastanak Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju

U Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava održan je 29. svibnja 2018. godine prvi sastanak Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju

U Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava održan je prvi sastanak Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju na kojem su prisustvovali predstavnici Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, na čelu s ministrom Markom Pavićem i državnom tajnicom Majdom Burić, socijalni partneri i stručnjaci te predstavnici Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i drugih resornih ministarstava.. Član Radne skupine je izvršni direktor HSUIR-a, Leke Sokolaj.

IV. sjednica Povjerenstva Vlade RH za osobe s invaliditetom

IV. sjednica Povjerenstva Vlade RH za osobe s invaliditetom održala se 28. svibnja 2018. godine u prostorijama Vlade Republike Hrvatske

IV. sjednica Povjerenstva Vlade RH za osobe s invaliditetom održala se 28. svibnja 2018. godine u prostorijama Vlade Republike Hrvatske. Na sjednici je sudjelovao izvršni direktor Hrvatskog saveza udruga invalida rada Leke Sokolaj.

Sastanak Stručnog savjeta pravobraniteljice

U Zagrebu, 28. svibnja 2018. godine održan je 3. sastanak II. saziva Stručnog savjeta pravobraniteljice za osobe s invaliditetom

Dana 28. svibnja održan je 3. sastanak II. saziva Stručnog savjeta pravobraniteljice za osobe s invaliditetom. Tema sastanka je bila donošenje *Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na bolničku medicinsku*

rehabilitaciju i fizikalnu terapiju u kući koji je trenutno u postupku donošenja i povodom kojeg je u tijeku savjetovanje sa zainteresiranim javnošću (poveznica:<http://www.hzzo.hr/pravo-na-pristup-informacijama/savjetovanje-sa-zainteresiranom-javnoscu-u-postupku-donosenja-opcih-akata/>). Savjetovanje je objavljeno na mrežnim stranicama Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i biti će otvoreno do 8. lipnja 2018. godine. Prijedlozi, primjedbe i komentari na predloženi tekst nacrta Pravilnika mogu se dostaviti na e-mail adresu: zainteresirana.javnost@hzzo.hr

Sastanku su prisustvovali predstavnici Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, članovi Stručnog savjeta, ali i druge osobe zainteresirane za ovu važnu temu, koja je bila i jedina točka dnevnog reda. Tijekom rasprave dati su mnogi prijedlozi i komentari predloženih odredbi, ali i odgovori i objašnjenja predstavnika donositelja. Koristimo ovom priliku naše udruge i sve zainteresirane da se sa svojim prijedlozima i komentarima uključe u objavljeno savjetovanje.

Poziv na dodjelu bespovratnih sredstava "Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom – faza II"

Dana 24. svibnja 2018. Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku objavilo je otvoreni trajni Poziv na dodjelu bespovratnih sredstava "Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom – faza II", pod kodnim brojem UP.02.2.2.09, ukupne vrijednosti od 155.000.000,00 kn

Ovaj Poziv predstavlja dodanu vrijednost nacionalnom programu i time se usluga osobne asistencije osigurava većem broju korisnika, a ciljana skupina uključuje i osobe s intelektualnim i mentalnim oštećenjima. Također, proširuje se obuhvat te osigurava kontinuitet pružanja usluga tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika za gluhe i gluhoslijepce osobe te usluga videćeg pratitelja za slijepce osobe. Uz navedeno, s obzirom da će se u provedbu uključiti veći broj organizacija civilnog društva, povećat će se i dostupnost usluga osobne asistencije. Projektne aktivnosti pridonose razvoju socijalnih usluga u zajednici, sprječavaju institucionalizaciju korisnika usluge te promiču pomirenje poslovnog i obiteljskog života omogućavajući osobama s najtežom vrstom i stupnjem oštećenja, osobama s intelektualnim i mentalnim oštećenjima, te gluhim, gluhoslijepim i slijepim osobama što samostalniji život i veću uključenost u zajednicu. Tekst Poziva dostupan je na relevantnim mrežnim stranicama za strukturne fondove:

<https://strukturnifondovi.hr/natjecaji/razvoj-usluge-osobne-asistencije-za-osobe-s-invaliditetom-faza-ii/>, <http://www.esf.hr/natjecaji/socijalno-uključivanje/razvoj-usluge-osobne-asistencije-za-osobe-s-invaliditetom-faza-ii-2/>

GOSTOVANJE U EMISIJI "DEVETI KRUG" RADIO SLJEME

Izvršni direktor Hrvatskog saveza udruga invalida rada, Leke Sokolaj gostovao je u radio emisiji Deveti krug

Izvršni direktor Hrvatskog saveza udruga invalida rada, Leke Sokolaj gostovao je u emisiji Deveti krug na Radio Sljemenu. Kako se kategoriziraju invalidi rada i što im donosi novi Zakon o socijalnoj skrbi? Što se događa s revizijskim postupcima? Tko su ljudi s invaliditetom koji se nikako ne nalaze na tržištu rada? Kakav je položaj invalida rada u društvu? Odgovore na ova, ali i mnoga druga pitanja vezana za invalide rada možete saznati preuzimanjem linka: <http://radio.hrt.hr/radio-sljeme/ep/invalidi-rada-zakon-o-socijalnoj-skrbi/254647/>

E-učenje i cjeloživotno obrazovanje

U Sveučilišnom računalnom centru u Zagrebu 15. svibnja 2018. godine započela je izobrazba iz područja e-učenja

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, u sklopu 8. Centra znanja za unapređenje kvalitete življenja osoba s invaliditetom, organizirala je izobrazbu za predstavnike saveza udruga osoba s invaliditetom iz područja e-učenja u Sveučilišnom računalnom centru Sveučilišta u

Zagrebu (SRCE). E-učenje obuhvaća proces obrazovanja uz upotrebu informacijske i komunikacijske tehnologije, koja doprinosi unaređenju kvalitete toga procesa i kvalitete ishoda obrazovanja. E-učenje odvijati će se kroz šest cijelina.

Održan edukacijski skup Znanjem do uključenosti 1

Održan edukacijski skup Znanjem do uključenosti 1 - „Odnosi s javnošću za organizacije civilnog društva: od strategije preko vidljivosti do uspješne kampanje zagovaranja“

Radionica „Odnosi s javnošću za organizacije civilnog društva: od strategije preko vidljivosti do uspješne kampanje zagovaranja“ u organizaciji Hrvatskog saveza udruga cerebralne i djeće paralize, Saveza društava multiple skleroze Hrvatske, Hrvatskog saveza udruga za osobe s intelektualnim teškoćama i Saveza udruga za autizma Hrvatske održana je 15. svibnja 2018. godine u Plaza Event Centru u Zagrebu. Prva je to od ukupno pet radinica što će ih se provesti 8. Centar znanja za unapređenje kvalitete življenja osoba s invaliditetom u sklopu Razvojne suradnje s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva.

Radionica je bila namjenja predstavnicima udruga i saveza osoba s invaliditetom, a obuhvaćala je teme:

- Strateška komunikacija u funkciji ostvarivanja ciljeva
- Odnosi s medijima u digitalno doba – teorija i praksa
- Zašto civilno društvo treba prigrliti društvene mreže
- Kako organizirati kampanje zagovaranja
- Izrada kampanje zagovaranja

Održana je i panel rasprava „Javna slika civilnog društva“. Radionicu su održali Krešimir Rendulić i Boris Hajoš iz Prorsus komunikacije.

Otvorena podružnica Nacionalne zaklade u Splitu

Dana 08. svibnja 2018. godine u Splitu je svečano otvorena podružnica Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao sastavni dio Odjela za podršku i praćenje provedbe programa EU

Dana 08. svibnja 2018. godine u Splitu je svečano otvorena podružnica Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao sastavni dio Odjela za podršku i praćenje provedbe programa EU Nacionalne zaklade, a koja će na lokalnoj i regionalnoj razini pružati podršku korisnicima odobrenih bespovratnih sredstava iz ESF-a u cilju povećanja razine profesionalnosti i učinkovitosti provođenja projektnih aktivnosti usmjerenih krajnjim korisnicima, kvalitetnog korištenja odobrenih sredstava te utjecaja na društveni (i ekonomski) razvoj u Republici Hrvatskoj. Pozdravnim riječima svim prisutnima obratila se upraviteljica Nacionalne zaklade gospođa Cvjetana Plavša-Matić, ministar rada i mirovinskoga sustava mr.sc. Marko Pavić te župan Splitsko-dalmatinske županije gospodin Blaženko Boban. Naglašena je važnost sustavne podrške svim korisnicima s obzirom na sve veće potencijale Europskog socijalnog fonda, a ministar je istaknuo važnost decentralizacije podrške korisnicima kroz ovaj ured koji je rezultat uočene potrebe za sustavnom pomoći pri prijavi i pisanju projekata. Otvorenju podružnice ispred Hrvatskog savez udruga invalida rada nazočila je Ivana Znaor, suradnica za međusektorskiju suradnju i informiranje.

Nacionalni dan osoba s cerebralnom paralizom

05. svibnja Nacionalni je dan osoba s cerebralnom paralizom koji se ove godine obilježava pod motom

Usluge u zajednici i jednake mogućnosti

05. svibnja Nacionalni je dan osoba s cerebralnom paralizom koji se ove godine obilježava pod motom *Usluge u zajednici i jednake mogućnosti*.

**Dodijeljene nagrade
"Poslodavac godine za
osobe s invaliditetom"**

*U prostorijama
Hrvatske udruge
poslodavaca
dodijeljena je nagrada
"Poslodavac godine za
osobe s invaliditetom
za 2017."*

Nagradu "Poslodavac godine za osobe s invaliditetom", Zavod za vještačenje profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, nakon stanke duge četiri godine, ponovno je pokrenuo u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Hrvatskom udrugom poslodavaca, Institutom za razvoj tržišta rada, Portalom Moj Posao i Zajednicom saveza osoba s invaliditetom Hrvatske. Ovom nagrađom se želi istaknuti poslodavce s pozitivnom praksom i iskustvima u zapošljavanju osoba s invaliditetom, radi utjecanja na podizanje svijesti o senzibilizaciji javnosti na zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Zavod za vještačenje profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom je proveo selekciju poslodavaca te obišao 16 gradova i u 20 organizacija koje su ušle u uži izbor za nagradu u šest kategorija proveo intervjuje s poslodavcima i zaposlenicima s invaliditetom.

Najbolji poslodavac u javnom sektoru je Makarski komunalac. U privatnom sektoru nagrade su osvojili Punkt iz Pule u kategoriji "mikropoduzetnik" i Bijela harmonija iz Zagreba, u kategoriji "mali poduzetnik". Parkovi plus iz Rijeke nagrađeni su u kategoriji "srednji poduzetnik", a u kategoriji "veliki poduzetnik" nagrađena je Drvna industrija Klana. Nagrada za primjer dobre prakse otišla je u tvrtku Galeb iz Omiša.

Međunarodni praznik rada - Osvrt pravobraniteljice za osobe s invaliditetom

*Povodom Međunarodnog praznika rada Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom uputila je osvrt na
zapošljavanje osoba s
invaliditetom*

Obilježavanje Međunarodnog praznika rada je povod iznova ukazati da je, uz određene pomake u području zapošljavanja i rada i primjere koji su pozitivni odraz odredbe čl. 27. Konvencije o pravima

osoba s invaliditetom, vidljivo da se osobe s invaliditetom i dalje u velikoj mjeri suočavaju s raznim preprekama te kršenjem njihovih prava prilikom provođenja postupaka zapošljavanja i tijekom radnog vijeka. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, kao osnovni zakon koji uređuje ovo područje, je kroz svoju primjenu prijašnjih godina pokazao nedostatke i nedorečenosti kojima se dodatno otežavao proces uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada i u postupak profesionalne rehabilitacije. Cijelu 2017. godinu pravobraniteljica je aktivno pratila postupak izmjene i dopune ovog Zakona te dostavila prijedloge Ministarstvu rada i mirovinskog sustava i putem e-Savjetovanja, od koji su neki prihvaćeni poput preciznijeg definiranja razumne prilagodbe, obveze osiguravanja razumne prilagodbe već prilikom testiranja/intervjua za radno mjesto, produljenja i preciziranja rokova u kojima se može pokrenuti postupak provedbe nadzora prava prednosti iz čl. 9. važećeg Zakona. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom je donesen na 8. sjednici 20. travnja 2018. godine. Predviđene promjene trebale bi olakšati i ubrzati uključivanje osoba s invaliditetom u postupke profesionalne rehabilitacije te usluge učiniti dostupnijima većem broju korisnika u odnosu na sadašnju situaciju. Navedeno je ključni preduvjet za ulazak osoba s invaliditetom u svijet rada, kao i za zadržavanje zaposlenja. Radi usklađivanja s ovim Zakonom i uklanjanja manjkavosti u primjeni, pravobraniteljica je u Izvješću o radu za 2017. godinu upozorila da je nužno započeti s postupcima izmjene i dopune pratećih pravilnika koji uređuju materiju zapošljavanja osoba s invaliditetom i profesionalne rehabilitacije već u prvoj polovici 2018. godine.

Izvor: www.posi.hr

SVJETSKI DAN SVIJESTI O AUTIZMU

Povodom Svjetskog dana svjesnosti o autizmu, 02. travnja 2018., Savez udruga za autizam Hrvatske prikazao je u Kinu Europa animirani video materijal koji prati edukativni program "Tri koraka", predstavio priručnik i vodič za roditelje nakon dijagnoze autizma

TJEDAN OBILJEŽAVANJA SVJETSKOG I NACIONALNOG DANA ZAŠTITE NA RADU

Ovogodišnje obilježavanje Svjetskog i Nacionalnog dana zaštite na radu, u organizaciji Zavoda za unapređivanje zaštite radu, kao središnje nacionalne javne ustanove suradnji s partnerima odvijat će se na području Republike Hrvatske i uključit će brojne zanimljive aktivnosti

Dani otvorenih vrata Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu

Povodom početka EU OSHA Kampanje za zdrava radna mesta i obilježavanja

Nacionalnog dana zaštite na radu, Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu organizira Dane otvorenih vrata od 23. do 27. travnja 2018. godine

Digitalizacija procesa financiranja projekata/programa udruga iz Proračuna Grada Zagreba

Grad Zagreb organizirao je edukaciju o digitalizaciji procesa financiranja projekata/programa udruga (ePrijavnica) iz Proračuna Grada Zagreba. Grad Zagreb za 2018. godinu financiranje aktivnosti udruga iz sredstava proračuna Grada Zagreba putem Javnog natječaja za financiranje projekata/programa provodi isključivo u elektroničkom obliku. Stoga je Grad Zagreb organizirao edukaciju potencijalnih prijavitelja

poštjući programska usmjerena udruga kao i dosadašnja iskustva Grada u vezi s prioritetnim područjima prijave. Edukacija se provela u prostorijama Kongresne dvorane Zagrebačkog velesajma. Uz prezentaciju samog sustava podnošenja prijave na natječaj (e-Prijavnice) provedena je edukacija na praktičnim primjerima. Svim sudionicima edukacije podijeljeni su radni materijali.

Nacionalna zaklada organizirala izobrazbu za 8. Centar znanja za društveni razvoj

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva organizirala je od 14. do 16. ožujka 2018. godine u IMPACT centru u Zadru izobrazbu za saveze osoba s invaliditetom uključene u Centar znanja. Prvi dan izobrazbe bio je rezerviran za temu Društveno poduzetništvo. Predstavnici iz ACT Grupe i Centra za civilne inicijative predstavili su društveno poduzetništvo u teoriji i praksi. Drugi i treći dan edukacije odnosio se na kvalitetnu pripremu prijave na ESF natječaj. Edukaciju su vodile predstavnice iz Volonterskog centra Osijek i Centra za razvoj civilnog društva – SMART. Edukacije je bila usmjeren na trenutno raspisan natječaj Europskog socijalnog fonda „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici – faza 1“. U sklopu izobrazbe održan je i sastanak s predstvincima Ministarstva za demografiju,

obitelj, mlade i socijalnu politiku na kojem je predstavljen kalendar natječaja za 2018. godinu. Među predstavljenim natječajima je i Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s

invaliditetom – Faza 2. Ovaj poziv Ministarstvo planira raspisati u studenom 2018. godine što saveze i udruge dovodi u nezavidan položaj. Naime, osobe koje sada imaju osobnog asistenta unutar Europskog socijalnog fonda, ostati će bez usluge osobne asistencije na nekoliko mjeseci jer trenutno ugovoreni projekti završavaju krajem listopada. Raspisivanjem natječaja u studenom ponovno bi se stvarala „prijelazno razdoblje“. Zbog nastale situacije dogovoren je sastanak s Ministarstvom na kojem će se točno dogovoriti termin raspisivanja natječaja.

VIII. proširena sjednica Predsjedništva i Nadzornog odbora HSUIR-a

Dana 13. ožujka 2018. godine održana je sjednica Nadzornog odbora te proširena sjednica Predsjedništva HSUIR-a. Na sjednici Nadzornog odbora HSUIR-a pregledano je cijelokupno Izvješće o radu i Financijsko izvješće za 2017. godinu. Nadzornom odboru dano je na uvid cijelokupno poslovanje HSUIR-a. Nadzorni odbor utvrdio je sljedeće: knjigovodstvo Saveza vodi se po kontnom planu i propisima za neprofitne organizacije, sva dokumentacija uredno se vodi sukladno zakonskim propisima, HSUIR uredno dostavlja nadležnim institucijama svu potrebnu dokumentaciju o izvršavanju programa/projekata.

Nakon Nadzornog odbora održana je proširena sjednica Predsjedništva HSUIR-a. Predsjedništvo je jednoglasno usvojilo i pohvalilo Izvješće o radu HSUIR-a za 2017. godinu. Na sjednici Predsjedništva utvrđivao se plan i program obilježavanja kampanje „Tjedan dana s invalidima rada“. Predsjedništvo je raspravljalo o dalnjim aktivnostima unutar Centra znanja za društveni razvoj u području unapređenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom u okviru Razvojne suradnje s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva. Predsjedništvo je iscrpljeno izvješteno o provedbi projekata i programa koje provodi HSUIR.

" I dalje aktivne i uključene"

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske i Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom u suradnji sa SOIH - Mrežom žena s invaliditetom, organizirali su okrugli stol i radionicu povodom Međunarodnog dana žena – 8. ožujka

Na skupu je sutkinja Visokog prekršajnog suda Branka Žigante Živković predstavila novi Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, po kojem se kao nasilje u obitelji tretira i "zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uzinemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje". Iako su zakonom predviđene kazne za počinitelje do nekoliko tisuća kuna, odnosno 90 dana zatvora, sudska praksa pokazuje da se

nasilje u obitelji često smatra beznačajnim djelom, pa se novčana kazna ublažava do 100 kuna, a zatvorska kazna do tri dana.

Sutkinja Žigante Živković također je upozorila da još nije donesen novi Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji koji bi trebao biti "moćan instrument za pomoć žrtvama".

U sklopu kampanje "I dalje aktivne i uključene" pravobraniteljica za osobe s invaliditetom Anka Slonjšak upozorila je na nepovoljan položaj žena s invaliditetom u obrazovanju i zapošljavanju, te njihovu izloženost nasilju u obitelji, koje često prešućuju zbog ovisnosti o napadaču. Zbog tradicionalnih patrijarhalnih stavova žene s invaliditetom teško se odlučuju prijaviti obiteljsko nasilje, tako da su razmjeri tog nasilja još uvijek "siva zona".

Zamjenik pravobraniteljice za osobe s invaliditetom Dario Jurišić istaknuo je kako su nasilnici najčešće muškarci o kojima su žene ovisne, finansijski, u brizi i njezi. Žene često ne znaju prepoznati nasilje kojemu su izložene ili ne znaju kome bi se mogle obratiti. Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom najviše prijava zaprimio je za psihičko nasilje nad ženama s invaliditetom.

Štefica Roginić, voditeljica SOS telefona za žene s invaliditetom žrtve nasilja, potvrdila je kako se najčešće prijavljuje psihičko i verbalno nasilje. Raspon počinitelja nasilja vrlo je širok - od bračnih i izvanbračnih partnera, do roditelja, djece, pa čak i susjeda i nepoznatih osoba. Uz SOS telefonu žrtve dobivaju ohrabrenje te pomoći u pravnom savjetovanju. Marica Mirić predstavila je „Strateški okvir 2016. -2020.

Drugi dio skupa bio je rezerviran za radionicu "Starije žene s invaliditetom i njihove potrebe za podrškom u obitelji". Žene s invaliditetom starije životne dobi, kroz osobna iskustva, upozorile su na teškoće i vrste nasilja s kojima se svakodnevno susreću, bez obzira žive li u urbanim ili ruralnim sredinama, same ili u obitelji.

Hrvatski savez udruga invalida rada sudjelovao je na okruglom stolu i radionici.

Obavijest o povećanju alokacije i ponovnom otvaranju Poziva "Zaželi – Program zapošljavanja žena"

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava povećalo je dostupna finansijska sredstva za Poziv "Zaželi - Program zapošljavanja žena" za 599.100.000,00 kn, čime ukupna finansijska alokacija za Poziv iznosi ukupno 1.000.000.000,00 kn. Dana 14. veljače 2018. godine Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava povećalo je dostupna finansijska sredstva za predmetni Poziv za 599.100.000,00 kn, čime ukupna finansijska alokacija za Poziv „Zaželi-program zapošljavanja žena“ (UP.02.1.1.05.) iznosi ukupno 1.000.000.000,00 kn. Slijedom navedenoga objavljena je Izmjena natječajne dokumentacije koju možete pronaći pod dokumentacijom na linku <http://www.esf.hr/natjecaji/socijalno-uključivanje/poziv-na-dostavu-projektnih-prijedloga-zazeli-program-zaposljavanja-zena/>. Obzirom na navedeno, nove projektne prijedloge moguće je podnosi istekom roka obustave, odnosno počevši od 15. veljače 2018. godine od 00:00:01 sati.

Natječaj za dodjelu jednokratnih finansijskih podrški za 2018. godinu

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku objavilo je Natječaj za dodjelu jednokratnih finansijskih podrški usmjerenih jačanju kapaciteta udruga u području razvoja socijalnih usluga i interventnoj pomoći organizacijama civilnog društva. Prijava na Natječaj vrši se u sustavu www.financijskepodrske.hr pod nazivom Natječaj za dodjelu jednokratnih finansijskih podrški za 2018. godinu sukladno Uputama za prijavitelje objavljenih u sklopu natječajne dokumentacije na web stranici Ministarstva: <http://www.mdomsp.hr/?id=8894&pregled=1&datum=Fri%20Feb%2009%202018%2011:59:55%20GMT+0100>

Rok za dostavu prijava: kontinuirano tijekom 2018. godine ili isteka dostupnosti osiguranih finansijskih sredstava.

Održana info-radionica u Zagrebu

U Zagrebu je 6. veljače 2018. godine održana info-radionica za potencijalne prijavitelje u okviru otvorenog Poziva na dostavu projektnih prijedloga „Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici – Faza 1“, sufinanciranog iz Europskog socijalnog fonda (ESF). Cilj natječaja je unaprijediti socijalnu uključenost i promicati pomirenje poslovnog i obiteljskog života pružajući podršku razvoju učinkovitih i uključivih socijalnih usluga kroz različite projekte namijenjene razvoju regionalne ravnomjernosti i dostupnosti specifičnih usluga i programa te suzbijanju siromaštva i socijalne isključenosti korisničkih skupina. Prihvatljivi prijavitelji su udruge, vjerske zajednice, ustanove socijalne skrbi, zaklade, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, međunarodne organizacije te vijeća nacionalnih manjina, koordinacije i drugi oblici udruživanja nacionalnih manjina. Ovaj se Poziv, ukupne vrijednosti od 110.150.000,00 kn, planira u okviru Operativnog programa "Učinkoviti ljudski potencijali", financiranog putem Europskog socijalnog fonda (ESF). Rok za dostavu projektnih prijedloga je 18. travnja 2018. godine. U planu je održavanje info-radionica u Vukovaru, Slavonskom Brodu, Čakovcu, Zadru, Rovinju i Dubrovniku. Termin održavanja radionica bit će objavljen na linku: <http://www.esf.hr/natjecaji/socijalno-uključivanje/sirenje-mreze-socijalnih-usluga-u-zajednici-faza-i/>

„Promocija udruga – osigurajte vidljivost vaše organizacije“

SpajaLICA HUB – platforma za dijeljenje znanja, 31. siječnja 2018. godine, održala je predavanje/radionicu „Promocija udruga – osigurajte vidljivost vaše organizacije!“ U prvom dijelu predavanja saznali smo zašto je važno osigurati vidljivost udruge, kako izraditi komunikacijsku strategiju, kako voditi odnose s medijima u udrugama te kako koristiti društvene mreže za promociju. Drugi dio edukacije bio je rad u grupama gdje smo naučeno primijenili na praktičnim primjerima. Predavanja su održale Nikolina Bradić Belobrajdić, (voditeljica projekta INA), Ivana Zima (Hrvatski savez gluhoslijepih osoba Dodir) i Kristina Ivanković (PR agencija). Na predavanju / radionici je sudjelovao i Hrvatski savez udruga invalida rada.

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji

Od 01. siječnja 2018. godine na snazi je novi Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, a dio novosti koje su uvrštenje u nj, snažnije će zaštiti starije osobe. Tako je upravo ova skupina prvi put u Zakonu navedena kao posebno zaštićena, a novost je i da je zanemarivanje njihovih potreba također prepoznato kao oblik nasilja. Pogrešno je mišljenje da se ovim Zakonom uvodi obveza brige o roditeljima jer to već postoji u Ustavu i Obiteljskom zakonu. Ovim Zakonom prvi put oblik nasilja postaje i zanemarivanje potreba starijih koje dovodi do patnje, poput situacija kada netko ostavi staru i nepokretnu osobu, roditelja, cijeli dan kod kuće samu, bez hrane i vode, ne daje joj lijekove. Također, od 01. siječnja 2018. slučajevi zapostavljanja starog i nemoćnog člana obitelji kažnjavat će se novčanom kaznom od minimalno 10.000 kuna, ili kaznom zatvora od najmanje 45 dana. Cijeli Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji možete preuzeti na linku: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_07_70_1660.html

Osnivački sastanak 2. saziva Stručnog savjeta pravobraniteljice za osobe s invaliditetom

U Zagrebu je 25. siječnja 2018. godine održan osnivački sastanak 2. saziva Stručnog savjeta pravobraniteljice za osobe s invaliditetom. Članovi 2. saziva Stručnog savjeta su predstavnici akademске zajednice i predstavnici organizacija, saveza i udruga osoba s invaliditetom. Članovi Stručnog savjeta izabrani su na vrijeme od 12 (dvanaest) mjeseci s trajanjem izbora od 1. siječnja do 31. prosinca 2018. godine. Tijekom sastanka novo izabrani i ponovno izabrani članovi i članice, odnosno njihovi zamjenici i zamjenice, imali su se prilike upoznati s planom i programom rada za 2018. godinu, predstaviti sebe i svoje motive za prijavu i sudjelovanje u radu Stručnog savjeta, te sudjelovati u raspravi o temama koje se smatraju u ovom trenutku važnim za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj. Tijekom rasprave bilo je riječi o ranoj intervenciji, deinstitucionalizaciji, organiziranju života i usluga u zajednici, organiziranim stanovanju, provedbi zakonskih i podzakonskih propisa, kao i važnosti razvijanja komunikacijskih modela i poboljšanju komunikacije s donositeljima odluka. Zanimljivost je kako u ovom sazivu Stručnog savjeta nisu samo članovi iz Zagreba, nego i iz Osječko baranjske, Varaždinske i Istarske županije. Svi članovi Stručnog savjeta potpisali su Sporazum o osnivanju i radu Stručnog savjeta. Iz Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom sastanku su prisustvovali i sastanak vodili zamjenici pravobraniteljice Mira Pekeč-Knežević i Darijo Jurišić. Ispred Hrvatskog saveza udruga invalida rada član Stručnog savjeta je izvršni direktor Leke Sokolaj, a zamjenica je, poslovna tajnica, Valentina Hojsak.

Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici – Faza 1

Otvoren je poziv na dostavu projektnih prijedloga (bespovratnih sredstva) Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014 - 2020 koji se financira iz Europskog socijalnog fonda

STATUS	OTVOREN od 23.01.2018. do 18.04.2018.
VRSTA POZIVA	Otvoreni poziv na dostavu projektnih prijedloga (bespovratna sredstva)
PODRUČJE	Socijalna uključenost
PRIJAVITELJI	Neprofitne organizacije Organizacije civilnog društva Jedinice lokalne samouprave Jedinice regionalne (područne) samouprave Ustanova socijalne skrbi
VRIJEDNOST NATJEČAJA	110.150.000,00 kn
FOND	Europski socijalni fond
PROGRAM	Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014 – 2020

Poziv se provodi u okviru Prioritetne osi 2 „Socijalno uključivanje“, investicijskog prioriteta 9.iv – Poboljšanje pristupa pristupačnim, održivim i visokokvalitetnim uslugama, uključujući usluge zdravstvene skrbi i socijalne usluge od općeg interesa; specifičnog cilja 9.iv.1. – "Poboljšanje pristupa visokokvalitetnim socijalnim uslugama, uključujući podršku procesu deinstitucionalizacije". Svrha Poziva je unaprijediti socijalnu uključenost i promicati pomirenje poslovnog i obiteljskog života pružajući podršku razvoju učinkovitih i uključivih socijalnih usluga. Kroz ovu operaciju, putem više različitih komponenti financirat će se projekti koji će osigurati širu dostupnost socijalnih usluga u zajednici istovremeno suzbijajući siromaštvo i podupirući socijalnu uključenost ugroženih skupina. Dokumentacija se nalazi na linku: <https://strukturnifondovi.hr/natjecaji/sirenje-mreze-socijalnih-usluga-u-zajednici-faza-1/>

"Obavijest o produljenju obustave Poziva „Zaželi-Program zapošljavanja žena“"

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava produljilo je obustavu projektnih prijedloga Poziva "Zaželi - Program zapošljavanja žena" do 14. veljače 2018. godine . Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Upravljačko tijelo Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020., sukladno točki 5.5. *Obustava, ranije zatvaranje i produženje roka za dostavu projektnih prijedloga* važećih Uputa

za prijavitelje, objavljuje produljenje obustave zaprimanja projektnih prijedloga do 14. veljače 2018. godine za otvoreni trajni poziv „Zaželi – Program zapošljavanja žena“ (UP.02.1.1.05.). Isto je nužno zbog iznimno velikog broja zaprimljenih projektnih prijedloga te činjenice kako do trenutka predmetne obavijesti za sve projektne prijedloge postupak dodjele nije još u potpunosti okončan. Po okončanju postupka dodjele za sve zaprimljene projektne prijedloge, donijet će se odluka o dalnjem tijeku ovog Poziva. Svi projektni prijedlozi predani unutar razdoblja u kojem je predmetni Poziv obustavljen, neće biti uključeni u postupak dodjele te ih se neće uzeti u razmatranje u slučaju ponovnog otvaranja Poziva. Također, u vrijeme obustave Poziva nije moguće postavljati pitanja za predmetni Poziv.

Koordinacijski sastanak 8. Centra znanja

Koordinacijski sastanak 8. Centra znanja održao se 23. siječnja 2018. godine. Prema prethodno definiranom Programu, obrađene su teme dnevnog reda:

- 1) Održavanje XXIII. Hrvatskog simpozija osoba s invaliditetom s međunarodnim sudjelovanjem, 22.-23. listopada 2018. godine. Simpozij će biti tematski vezan uz jednu od javnih politika, odnosno uz članke Konvencije o pravima osoba s invaliditetom.
- 2) Skup „Prijenos specifičnih znanja unutar saveza osoba s invaliditetom“. Skup će se provest u IMPACT centru u Zadru tijekom veljače 2018. godine.
- 3) Edukacijski skupovi „Znanjem do uključenosti 1-5“ održat će se u Zagrebu radi jačanja kapaciteta saveza.
- 4) U veljači sastat će se svih 9 centara znanja pod motom „Umrežimo se“ radi razmatranja mogućnosti suradnje.
- 5) Capacity building – za saveze i udruge članice planira se za mjesec travanj 2018. godine
- 6) „Pogledajte bez predrasuda“, zajednički film svih saveza okupljenih u 8. Centru znanja
- 7) „Prolistajte bez predrasuda“, godišnji prikaz rada 13 saveza

Novi sastanak je najavljen za veljaču 2018. godine.

Posebnosti u postupanju prema osobama s invaliditetom u zatvorskom sustavu

U suradnji s Upravom za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa – Kaznionice u Lepoglavi, održana je izobrazba službenika zatvorskog sustava "Posebnosti u postupanju prema osobama s invaliditetom u zatvorskom sustavu" dana 16. siječnja 2018. godine. Svrha održane edukacija je pružanje informaciju o izazovima s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom, kao i način prilagodbe određenih međunarodnih i nacionalnih zakona, dokumenata te općih okvira Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom. Uz edukacijski tim, Leke Sokolaj, izvršni direktor Hrvatskog saveza udruga invalida rada predstavio je zakonodavni okvir s posebnim osvrtom na Zakon o suzbijanju diskriminacije te upoznavanje s praksom i presudama Europskog suda za ljudska prava. Poseban naglasak stavio je na problem nečovječnog postupanja prema osobama s invaliditetom u zatvorskom sustavu EU.

Zakonodavne aktivnosti

Izmjene i dopune Zakona o socijalnoj skrbi

Hrvatski Sabor donio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi (N.N. 130/17). Zakon je stupio na snagu 30. prosinca 2017. godine. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi donosi brojne izmjene. Izdvajamo ih te ih pojašnjavamo:

1. Povećanje osobne invalidnine:

Povećava se iznos osobne invalidnine s 250% na 300% osnovice. Osobna invalidnina raste s 1.250,00 na 1.500,00 kn. Stupa na snagu s 01. travnja 2018. godine.

2. Povećanje doplatka za pomoć i njegu:

Povećava se doplatak za pomoć i njegu u punom iznosu sa 100% na 120 % osnovice. Povećava se doplatak za pomoć i njegu u smanjenom iznosu sa 70% na 84% osnovice. Doplatak za pomoć i njegu u punom iznosu raste s 500,00 na 600,00 kn, dok u smanjenom iznosu raste s 350,00 na 420,00 kn. Stupa na snagu s 01. travnja 2018. godine.

3. Struktura prihoda i imovinski cenzus:

U strukturu prihoda se ne uračunavaju plaća i autorski honorar. Novac zarađen temeljem rada koji je reguliran ugovorom o djelu ulazi u prihod.

4. Partnerima se priznaje status njegovatelja:

Prema izmjenama ZIDZSS-u, čl. 63., st.3 „pravo na status njegovatelja priznaje se bračnom ili izvanbračnom drugu, formalnom ili neformalnom životnom partneru osobe s invaliditetom“.

5. Ostale izmjene:

- a) zajamčena minimalna naknada: uvid u prihod i imovinu korisnika zajamčene minimalne naknade obavlja samo Centar za socijalnu skrb
- b) uvodi se usluga obiteljske medijacije
- c) uvodi se zabrana otuđenja, odnosno opterećenja nekretnina korisnika od strane djelatnika ustanova socijalne skrbi te njihovih srodnika i partnera

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi nalazi se na linku: https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_12_130_2986.html

IP- obrazac i dalje treba predati radnicima

IP- obrazac i dalje treba predati radnicima do 31. siječnja. Ako poslodavac na dan dospjelosti, plaću nije isplatio, predujam poreza na dohodak obračunava se i dospijeva na naplatu na dan dostave obračuna radniku o dospjelom, a neisplaćenom primitku. U tom slučaju u IP se pod točkom III. Obrasca IP t.9. (iznos neto isplate) unosi se 0,00. Ako poslodavac naknadno isplati plaću, a najkasnije do 31. siječnja tekuće godine za prethodnu godinu, prema kojoj je uplaćen porez, za prethodno obračunatu, ali neisplaćenu plaću, u Obrascu IP se tako isplaćena plaća iskazuje pod točkom III. Obrasca IP t. 9. u mjesecu u kojem je nastala obveza uplate poreza na dohodak po osnovi te plaće. **IP obrazac se više ne šalje u Poreznu upravu.**

Produljen je rok za podnošenje izvješća o volontiranju u 2018. godini za 2017. godinu

Podnošenje izvješća o volontiranju u 2018. godini rok za dostavu izvješća je produljen, ovim putem obavještavamo, da je Sukladno članku 33. Zakona o volonterstvu (Nar. nov., br. 58/07. i 22/13.), te Pravilniku o sadržaju izvješća o obavljenim uslugama ili aktivnostima organizatora volontiranja (Nar. nov., broj. 9/18.), svaki organizator volontiranja dužan dostaviti godišnje izvješće o volontiranju Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, kao tijelu nadležnom za praćenje provedbe navedenoga Zakona i razvoja politike volonterstva. Izvještajno razdoblje odnosi se na vrijeme od 1. siječnja do 31. prosinca 2017. godine, a **rok za dostavu izvješća bio je 31. ožujak 2018. godine.**

Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka

U Narodnim novinama 42/18. objavljen je Zakon o provedbi Opće uredbe za zaštitu osobnih podataka (dalje: Zakon), kojim je uređena obrada osobnih podataka u posebnim slučajevima (genetskih, biometrijskih, putem video nadzora, video nadzorom javnih površina, te po privoli djeteta u odnosu na usluge informacijskog društva), organizacija, ustrojstvo, ovlasti, postupak, nadležnost Agencije za zaštitu osobnih podataka, pravni lijekovi i izricanje upravne novčane kazne

Zakon je stupio na snagu 25. svibnja 2018., i tada prestaje važiti Zakon o zaštiti osobnih podataka (Nar. nov., br. 103/03., 118/06., 41/08., 130/11. i 106/12. – pročišćeni tekst), Uredba o načinu vođenja i obrascu evidencije o zbirkama osobnih podataka (Nar. nov., br. 105/14.) i Uredba o načinu pohranjivanja i posebnim mjerama tehničke zaštite posebnih kategorija osobnih podataka (Nar. nov., br 139/04.). Budući da je 25. svibnja 2018. stupio na snagu Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka (**„Narodne novine“, broj 42/18**) kojim se osigurava provedba **Uredbe** (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća i od 27. 04. 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka (Opće uredbe o zaštiti podataka), predlažemo da članove, zaposlenike,

volontere i suradnike informirate o načinu korištenja njihovih općih podataka. U nastavku imate primjer Izjave koju možete prilagoditi ovisno o svrhi. Savjetujemo da imenujete Voditelja i izvoditelja obrade osobnih podataka. Također, možete se обратити Agenciji za zaštitu podataka **za sva pitanja vezana za primjenu Opće uredbe i ostala pravna pitanja na tel. 01/ 46 09-080 ili pisanim putem na azop@azop.hr.**

Primjer Izjave

IZJAVA

Prema Uredbi o zaštiti osobnih podataka, poslodavac o Vama prikuplja i obrađuje sljedeće osobne podatke:

- Ime i prezime: _____
- Adresa: _____
- OIB: _____
- JMBG: _____
- Broj tekućeg računa: _____
- Broj telefona i / ili mobitela: _____
- Fotokopije dokumenata: osobna iskaznica, dokaz o završenom školovanju
 - (svjedodžba, diploma i sl.), uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti
 - Potvrda Zavoda za Mirovinsko osiguranje o utvrđenom stažu

Ovi podaci prosljeđuju se nadležnim tijelima kao što su:

- Zavod za mirovinsko osiguranje,
- HZZO,
- MF-Porezna uprava,
- za projekte i programe

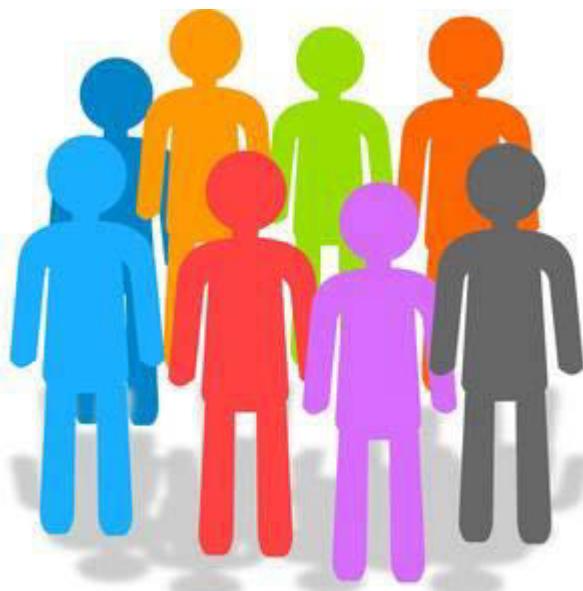
sve u skladu sa zakonskim obvezama pravnih osoba o izvješćivanju o primitcima zaposlenika i/ili pravima i obvezama iz područja osiguranja.

Također se prosljeđuju na obradu u knjigovodstveni servis, službi za obračun plaća. Svim ostalim stranama ovi podaci se neće dostavljati, a u slučaju da budu zatraženi od neke treće strane, prosljeđivat će se samo uz izričitu pisani privolu zaposlenika. Prikupljeni podaci čuvaju se u stručnoj službi na adresi Hrgovići 47., Zagreb. Podaci mogu biti brisani na Vaš zahtjev, ali samo u onoj mjeri kojom se ne krše obveze zakonskih propisa iz područja obračuna poreza, zakona o rokovima čuvanja dokumentacije i sl.

Svojim potpisom potvrđujete da ste obaviješteni o načinu prikupljanja, obujmu prikupljenih podataka, korištenju i obradi osobnih podataka te da ste s postupanjem na ovakav način suglasni.

Datum:

Potpis radnika:

PROFESIONALIZACIJA OBAVLJANJA POSLOVA

predsjednika i drugih tijela udruge

U praksi se često postavlja pitanje profesionalizacije obavljanja poslova predsjednika i članova tijela udruge, odnosno, postavlja se pitanje može li se npr. sa predsjednikom udruge, zamjenikom, članovima izvršnog odbora, tajnikom i sličnim tijelima udruge sklopiti ugovor o radu za

obavljanje njihovih poslova u udruzi. Za odgovore na ovo pitanje najprije se moramo podsjetiti zakonskih odredbi o ugovora o radu.

Ugovor o radu

Iz Zakona o radu (NN br. 93/14 i 127/17 u nastavku teksta: Zakon) proizlazi da se radni odnos zasniva ugovorom o radu. U radnom odnosu poslodavac, uključujući i udrugu, obavezan je radnik dati posao te mu za obavljeni rad isplatiti plaću, a radnik je obavezan prema uputama koje poslodavac daje sukladno naravi i vrsti rada, osobno obavljati posao. Znači, bitni elementi ugovora o radu jesu:

- rad koji će obavljati radnik
- plaća koju će udruga isplaćivati radniku.

Ugovor o radu je ugovor obveznog prava pa je potrebno jasno odrediti i njegove karakteristike koje ga razlikuju prema drugim ugovorima obveznog prava čiji je predmet obavljanje rada (npr.ugovor o dijelu).

Elementi radnog odnosa

Rad radnika za koji se sklapa ugovor o radu mora imati element trajnosti. Ovu trajnost potrebe rada treba promatrati s aspekta trajnosti obavljanja takvog rada kod poslodavca, uključujući i udrugu. Radi toga, npr. poslove tajnika udruge načelno je potrebno obavljati trajno pa se za obavljanje tih poslova može sklopiti ugovor o radu, ali soboslikarstvi poslovi u okviru renoviranja prostorija udruge nisu trajnog karaktera pa se sa soboslikarom neće sklopiti ugovor o radu nego ugovor o dijelu.

Bitan element koji razlikuje ugovor o radu u odnosu na druge ugovore obveznog prava o obavljanju poslova, leži i u činjenici da se rad u radnom odnosu obavlja sredstvima rada u vlasništvu, ili posjedu poslodavca. Tako će npr. tajnik udruge raditi sredstvima rada (olovkom, papirom, računalom, printerom) u vlasništvu (ili posjedu) udruge, a soboslikar će donjeti u prostorije udruge koje treba renovirati vlastite ljestve, kante, četke i sl.

U okviru ugovora o radu radnik radi po uputi poslodavca pa npr. tajnik udruge radi predsjednika udruge, ili npr. predsjednim udruge radi po uputi skupštine i/ili nadzornog tijela udruge. S druge strane, soboloslikar koji obavlja rade u udruzi, ne radi po uputama naručitelja, jer naručitelj (udruga) u pravlu ne poznaje pravila soboslikarske struke. Ovo su samo neki od elementa koji govore u prilog činjenici da su poslovi predsjednika udruge, zamjenika predsjednika, članoca izvršnih tijela, tajnika i dr. načelno poslovi koji su trajnog karaktera, koji se obavljaju sredstvima rada u posjedu udruge, koji se obavljaju sredstvima rada u posjedu udruge, koji se obavljaju po uputama poslodavca i nemaju karakter samostalnosti, za koje se isplaćuje mjesecna plaća te u tom smislu ispunjavaju uvjete za sklapanje ugovora o radu, a ne u ugovora o djelu.

Sudska praksa – Odluka Suda Europske unije, Donossa C 232/09 od 11. listopada 2010.;

„...Za ocjenu je li član uprave radnik potrebno je uzeti u obzir radi li po uputama društva i pod nadzorom drugog organa koji ga može razriješiti protiv njegove volje (odnos subordinacije) i je li za osobno obavljeni rad plaćen...“

Ova presuda Suda EU primjenjiva je u potpunosti i npr. na odnos predsjednika udruge i skupštine udruge, ili drugog tijela udruge koje ima pravo nadzora nad radom predsjednika.

Sklapanje radnog odnosa u statutu udruge

Kako bi se izbjegle eventualne nesuglasice u vezi opravdanosti sklapanja ugovora o radu sa predsjednikom udruge, zamjenikom, članovima izvršnog tijela, tajnikom i dr., do kojih posebno može doći nakon isteka njihovog mandata i prestanka radnog odnosa, u odgovorima na Vaša pitanja preporučamo da se mogućnost sklapanja ugovora o radu za ove poslove predvidi u statutu udruge.

Primjer – izvod iz statuta udruge

Za obavljanje poslova predsjednika udruge može se sklopiti ugovor o radu (na određeno vrijeme do isteka mandata).

O sklapanju ugovora o radu iz stavka 1. odlučuje skupština udruge (alternativno: upravni odbor, ili sl.)...“

Statutom je moguće na različite načine uređiti ovlast za sklapanje ugovora o radu predsjednika udruge, zamjenika, članova tijela udruge i/ili tajnika udruge. Pri tome, kada se radi o sklapanju ugovora o radu sa osobama koje su izabrane uz ograničenje mandata, potrebno je voditi računa o tome koja će se vrsta ugovora o radu sklopiti. Naime, ako se sklapa ugovor o radu na neodređeno vrijeme, jasno je da će se po prestanku mandata radniku udruge morati dati otkaz, ili sklopiti sporazum o prestanku ugovora o radu. Međutim, ako se sa određenim radnikom (predsjednikom udruge, zamjenikom, članom izvršnog tijela udruge) sklapa ugovor o radu na određeno vrijeme, potrebno je obavezno voditi računa o pravilima čl. Zakona o sklapanju ugovora o radu na određeno vrijeme, kako takvi ugovori protivno volji udruge kao poslodavca ne bi po sili zakona postali ugovori o radu na neodređeno vrijeme.

Izvor: Časopis Udruga

IZ NAŠIH UDRUGA

UDRUGA INVALIDA RADA GRADA SLAVONSKI BROD

Nacionalni dan invalida rada Hrvatske – 21. ožujak

Nacionalni dan invalida rada Hrvatske – 21. ožujka, Udruga invalida rada grada Slavonski Brod obilježila je Danom otvorenim vratima. Članovi Udruge kao i zainteresirana javnost mogla se pobliže upoznati s radom Udruge, ali i s različitim društveno korisnim projektima kao i mogućnostima volontiranja u Udrudi.

Izborna skupština Udruge invalida rada grada Slavonski Brod

Temeljem Odluke Izvršnog odbora od 08. ožujka 2018. godine te temeljem članka 25. Statuta Udruge invalida rada grada Slavonski Brod održana je Izborna skupština. Skupština se održala dana 26. ožujka 2018. godine u prostorijama same Udruge. Prije Izborne skupštine članovima je izneseno Izvješće o radu za 2017. godinu te Financijsko izvješće za 2017. godinu. Za predsjednicu Udruge izabrana je Jasmina Polak. Nakon radnog dijela Skupštine izvršni direktor HSUIR-a Leke Sokolaj je održao pravno savjetovanje za članove Udruge kao i predstavljanje novih izmjena zakonskih odredbi koje donosi mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Također je predstavio mjere za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Predsjednik HSUIR-a Josip Petrač održao je predavanje o stanju civilnog društva u cjelini, ali s posebnim osvrtom na udruge osoba s invaliditetom. Predsjednik Nadzornog odobra HSUIR-a Ivica Lazić nazočio je Izbornoj Skupštini.

*Predsjednica
Jasmina Polak*

UDRUGA INVALIDA RADA RIJEKA

Nacionalni dan invalida rada Hrvatske – 21. ožujak

Nacionalni dan invalida rada u Rijeci, u sklopu kampanje »I dalje s ružom«, obilježila riječka i primorsko-goranska Udruga invalida rada, u

svojim prostorima u Kružnoj ulici 3. Održana su »otvorena vrata« udruge, susret onih koji u udruzi rade kao volonteri ili kao zaposleni, onih koji su njezini članovi i drugih građana.

Osnovana prije pola stoljeća, udruga danas broji 674 člana, informira o pravima invalida rada, posebno na području zdravstvene i socijalne skrbi, te im pomaže ostvariti ih. Udruga je neprofitna, socijalno humanitarno usmjerena, za sve ljude koji su tijekom radnog vijeka postali invalidi. Putem udruge rješavaju neka svoja pitanja, neke povlastice. Udruga je ustvari produžena ruka Grada Rijeke i PGŽ-a. U sklopu javnih radova u Udruzi su zaposlene dvije mlade žene koje obilaze starije i nemoćne članove u njihovim domovima i pomažu im i u kućanstvu. Invalidima rada pomažemo i oko papirologije koja im treba za ostvarenje njihovih prava, štoviše, mi za njih idemo u ustanove u koje trebajući – uputila je, među ostalim, Nevenka Bakarčić, dugogodišnja tajnica volonterka Udruge. Ante Štulić, predsjednik volonter gotovo tri i pol desetljeća i već u petom mandatu dopredsjednik Hrvatskog saveza udruga invalida rada objasnio je da u Hrvatskoj postoje još 34 ovakve udruge i da im se ljudi koji su na poslu postali invalidi uvijek mogu javiti s pitanjima o svojim pravima. Riječkoj udruzi mogu se obratiti i na telefon 051/371-174, od ponedjeljka do petka od 9 do 11 sati.

Poučen vlastitim iskustvom, znam da čovjeka skoro svi napuste kad ostane bolestan, postane invalid. To mi je bio motiv da pomažem drugima te zato tako dugo volontiram u ovoj udruzi. I to po onoj narodnoj da treba znati prići čovjeku: ne da si bolji od njega, nego da si bolji za njega. Zbog takvog rada i suporta, imamo i tako velik broj članova. Znamo da velik problem imaju ljudi koji rade kod privatnih poduzetnika, još veći od onih koji rade u velikim tvrtkama, jer oni nemaju informacije o svojim pravima kad se razbole – i ova im je udruga dragocjena – objasnio je Štulić. Nama se ljudi mogu obratiti, i obraćaju se za znak pristupačnosti, za pribavljanje rješenja za Ministarstvo mora i prometa, tj. popust pri registraciji automobila, za HRT povlastice, za Tcom povlastice i druge, kao i općenito s pitanjima o svojim pravima. Pogotovo nam se obraćaju ljudi koji dobiju postotak tjelesnog oštećenja i oni koji su ga već imali, ali im se zdravstveno stanje tijekom godina pogoršalo pa ne znaju kamo dalje, koja prava i povlastice mogu ostvariti – upućujemo ih u to, objasnila je, među ostalim, ekonomistica Marija Bunjevac, administratorica i koordinatorica projekata udruge.

*Predsjednik
Ante Štulić*

UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM KRIŽEVCI

„Aktivno starenje – pomoć starijim osobama u svakodnevnim životnim potrebama“

U Multimedijskoj dvorani Gradske knjižnice „Franjo Marković“ Križevci dana 30. siječnja 2018. održana je početna konferencija projekta „Aktivno starenje – pomoć starijim osobama u svakodnevnim životnim potrebama“. Projekt financira Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku u iznosu od 80.000 kn. Projekt se provodi od 01. studenoga 2017 do 31. listopada 2018. godine. Nositelj projekta je Udruga osoba s invaliditetom Križevci, a

partner je Centar za socijalnu skrb Križevci. Korisnici projekta su starije osoba (s kroničnom bolešću, s invaliditetom, koje žive same, korisnici socijalne skrbi, sa ruralnog područja i umirovljenici. Cilj projekta je uspostava koordiniranog sustava pomoći starijim osobama s invaliditetom. Osigurati besplatnu uslugu prijevoza starijih osoba koje ujedno imaju i neki oblik invaliditeta, a žive u ruralnim područjima naših okolnih općina (Sv. Ivan Žabno, Gornja Rijeka, Kalnik i Sv. Petar Orehovec). Osigurati im dostupnost medicinskih i drugih usluga.

Aktivnosti:

1) Prijevoz za starije osobe - kombi vozilom Udruge 4 sata dnevno (od ponedjeljka do petka) osigurati prijevoz korisnika (odlazak liječniku, rješavanje statusnih pitanja, specijalističkih pregleda, odlazak na sud, poreznu upravu ili policijsku postaju, u ljekarnu, nabavu živežnih namirnica, rješavanja administrativnih stvari u gradu)

2) Pomoć starijim osobama pri različitim socijalnim aktivnostima - osoba koju ćemo zaposliti na 4 sata pružati će pomoć starijim osobama prilikom radnji svakodnevnog života

Ispred Koprivničko-križevačke županije sve prisutne je pozdravio zamjenik župana g. Ratimir Ljubić, a ispred Grada Križevaca pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti g. Mladen Tenodi, te su zaželjeli uspjeh u provođenju ovog projekta.

Sve prisutne je pozdravila i ravnateljica Centra za socijalnu skrb Križevci, Sanja Jakopović, soc. radnica, te naglasila važnost programa u pružanju socijalnih usluga na ovom našem području.

*Predsjednik
Petar Gatarić*

UDRUGA INVALIDA RADA GRADA VARAŽDINA

Valentinovo

U subotu, 17. veljače 2018. godine u Gornjoj Dubravi organizirali smo jedno zabavno druženje povodom svetog Valentina. Uz glazbu i ples, naravno prema našim mogućnostima, članovi Udruge su se podružili, zabavili, nasmijali, raspoložili i dobro rekreirali u ovom zimskom periodu, zajedno sa svojim srodnim dušama i prijateljima.

Nacionalni dan invalida rada Hrvatske – 21. ožujak

Povodom Nacionalnog dana invalida rada i u sklopu našeg projekta „Boljim socijalnim uslugama do kvalitetnijeg života osoba s invaliditetom“ u prostorijama Udruge organizirali smo "Dane otvorenih vrata". Cilj nam je bio promoviranje prava invalida rada i osoba s invaliditetom te borbe protiv predrasuda i štetnih postupaka prema invalidima rada u svim područjima života. U goste smo pozvali predstavnika Crvenog križa, magistra sestrinstva Stanka Šinceka. On nam je prezentirao i prikazao AVD aparat - automatski vanjski defibrilator. Pokazao je kako se koristi i na koji način ga upotrijebiti na unesrećenoj osobi, koja je doživjela srčani zastoj. Kako pomoći elektrošoka ponovno pokrenuti srce i spasiti život unesrećenoj osobi. Predavanje je bilo jako zanimljivo i edukativno svim prisutnim članovima.

*Predsjednik
Vladimir Detoni*

UDRUGA INVALIDA RADA GRADA SISKA

Aktivnosti u Udrizi

Svakog utorka i četvrtka održavaju se naše redovne radionice – „Družionice“. Rješavamo mozgalice, opuštamo se uz kreativan rad, pijemo kavici i čaj ... trudimo se našim članovima omogućiti korisno i ugodno popodne.

Nacionalni dan invalida rada Hrvatske – 21. ožujak

Udruga invalida rada grada Siska tradicionalno je obilježila Nacionalni dan invalida rada. Ove godine obilježavanje smo započeli brigom o zdravlju naših članova. U suradnji s Dentamedom mjerili smo šećer u krvi i tlak, a nastavili sa sportskim druženjem.

Pod sloganom " I dalje sa ružom..." pod pokroviteljstvom Sisačko-moslavačkog župana gospodina Ive Žinića na Gradskoj tržnici u Sisku, postavili smo info štand s radovima naše kreativne radionice. Župan Ivo Žinić i dožupan Ivan Celjak su sa članicama Udruge, prisutnim građanima podijelili crvene ruže simbol invalida rada. Našu zahvalnost upućujemo Gradskoj tržnici Sisak te cvijećarnama: "Sanja", "Majda", "Spas", "Vranić" i "Lampaš" na doniranim ružama. Zahvalni smo i svim našim sugrađanima koji su posjetili naš info-štand kao i štand sa izloženim

radovima naše kreativne radionice te nam na taj način dali potporu u nastojanjima za učinkovito rješavanje problema osoba s invaliditetom.

Obilazak dvorca Trakošćan

Članovi naše Udruge uživali su u vrlo lijepom izletu, naime dan je bio prekrasan i proveli smo ga u sjevernom Hrvatskom zagorju okruženi krajolikom izuzetne prirodne ljepote. Naša prva destinacija bio je Trakošćan i obilazak Dvorca koji je danas uređen kao muzej. Dvorac smo obišli uz vodiča. Današnji izgled dvorca potječe iz sredine 19. stoljeća kada je grof Juraj VI Drašković obnovio ruševan srednjovjekovni grad i pretvorio ga u udoban i raskošan dvorac u neogotičkom stilu. Nakon uživanja u dvorcu i okolišu izuzetne ljepote imali smo ručak i kupanje u Krapinskim Toplicama.

*Predsjednica
Branka Pažur*

UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM VUKA - VUKOVAR

Aktivnosti u Udrizi

Udruga osoba s invaliditetom VUKA Vukovar, je sa svojim članicama i članovima obiljezila Svjetski dan bolesnika, te je tom prigodom odrzana kratka radionica o ocuvanju zdravlja koju su vodile medicinske sestre Doma Zdravlja Vukovar, a obiljezen je i Dan zena, kojom prigodom su osim članica UOSI VUKE, proslavu upotpunile i članice Multiple skleroze VSZ i Mirovne grupe mlađih DUNAV Vukovar.

*Predsjednik
Dorđe Bošnjak*

UDRUGA INVALIDA RADA DARUVAR

Nacionalni dan invalida rada

Članovi Udruge invalida rada Daruvar obilježili su Nacionalni dan invalida rada. U razdoblju od 19. ožujka do 23. ožujka 2018. godine obilježavajući kampanju „Tjedan dana s invalidima rada“, održali smo otvorena vrata Udruge. Zajedničkim druženjem članova i gostiju kroz kreativne radionice, izradu aranžmana, pisanica i prigodnih košarica povodom Uskršnjih blagdana.

KREATIVNE RADIONICE

SPORTSKA NATJECANJA

Također je održano već tradicionalno sportsko natjecanje u pikadu, visećoj kuglani i nabaci krug i belotu u prostoru Udruge s UOSI, US, UGIN i UDCCDPNO.

Zamjenica predsjednica

Mirjana Pahoki

UDRUGA INVALIDA RADA I OSTALIH OSOBA S INVALIDITETOM

GRADA DUGA RESA

Nacionalni dan invalida rada Hrvatske – 21. ožujak

Udruga invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom grada Duga Resa obilježila je Nacionalni dan invalida rada Hrvatske – 21. ožujka, prigodnim štandom. Zainteresirana javnost mogla se pobliže upoznati s radom Udruge, ali i s društveno korisnim projektima i programima kao i mogućnostima volontiranja u Udrudi. Udruga je u suradnji sa članovima te zaposlenim osobnim

asistentima dijelila ruže - simbol invalida rada. Osim podjela ruža za sve naše članove te ostale osobe organizirali smo prezentaciju Agencije Pavletić koja je svima pokazala svoje proizvode. Ruže i letke o pravima osoba s invaliditetom i invalida rada dijelili smo našim članovima.

Prijem Hrvatskog saveza udruga invalida rada

U prostorijama Udruge invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom grada Duga Resa 24. ožujka 2018. godine ugostili smo predstavnike HSUIR-a. Njihov posjet bio je dijelom Kampanje organizirane povodom Nacionalnog dana invalida rada Hrvatske. Kampanja "Tjedan dana s invalidima rada" imala je za cilj informirati javnost o općim i posebnim problemima invalida rada te u tom smislu predložiti rješenja, uz unapređenje njihova položaja u društvu. Slijedom toga Udruga invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom grada Duga Resa odabrana je za njihov posjet. Tijekom posjeta izmjenili smo neke bitne informacije i ukazali na problematiku s kojom se Udruga, kao i sve ostale udruge, srećemo svakodnevno. Posjet je bio pun informacija i dobrih zaključaka na obostrano zadovoljstvo.

*Poslovna tajnica
Ismeta Bećirević*

UDRUGA INVALIDA RADA GRADA KUTINE

Humanitarni uskršnji sajam

Humanitarni uskršnji sajam održan je 23. ožujka 2018. godine u Kutini. Sredstva od prodanih ukrasnih predmeta idu za liječenje bolesne djece s područja grada Kutine. Humanitarni sajam se organizira svake godine, a organizator je Društvo naša djeca Kutina. Naša udruga sudjeluje na humanitarnom sajmu s proizvodima iz naše Kreativne radionice.

*Predsjednik
Božidar Cesar*

UDRUGA INVALIDA RADA KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Udruga okuplja 80 članova. Pruža usluge savjetovanja iz različitih područja; o pravima i uslugama iz sustava socijalne skrbi, organiziramo radionice o rizicima nastanka depresije i načinu liječenja, radionice o usamljenosti i kako ju prevladati, o vježbama za osobe s invaliditetom i starije osobe, o prehrani za osobe starije dobi, radionice kulturno-umjetničkog sadržaja, obilježavamo Dane osoba s invaliditetom, tjedan mobilnosti, dan starijih osoba, dane otvorenih vrata Udruga, organiziramo izlete članove i osobe starije životne dobi. Organiziramo tematske radionice i razne aktivnosti vezane za prevenciju invalidnosti i položaja osoba s invaliditetom. Izazovi u djelovanju Udruge su nezainteresiranost zajednice ali i članova Udruge za aktivnije sudjelovanje u radu kako u Udruzi tako i u zajednici. Izazovi u radu s korisnicima su ti da ih je teško uključiti u aktivno djelovanje u Udruzi radi udaljenosti tj. loše prometne povezanosti s gradom, ali kod nekih je i osjećaj da su bezvrijedni. Doprinos zajednici je taj da davanjem inicijativa i prijedloga sudjeluje u donošenju zakona i propisa na području zdravstvene zaštite, mirovinskog osiguranja, kulture, rekreacije, invalidskog sporta... Imamo dobru suradnju sa drugim udrugama UIR GK, UCIR, DMSKŽ, kao i sa HSUIR-om i Savezom udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije koji nam pomažu u radu kroz pomoć u pisanju projekata, u provođenju aktivnosti, pravnom savjetovanju i finansijskom poslovanju.

*Predsjednica
Mirjana Markešić*

UDRUGA INVALIDA RADA ĐAKOVO

Udruga invalida rada Đakovo koja djeluje na području grada Đakovo i Đakovštine svake godine organizira za svoje članove odlazak u lječilište u Banju vrućicu u Tesliću i to u proljeće i jesen. Tako je i u razdoblju od 19.03.2018-29.03.2018 na lječenje islo 120 naših članova. Ondje su im osim prijevoza, osiguranja i boravka u hotelu uz puni pansion bili osigurani i pregledi liječnika i stomatologa, te terapije ovisno o stanju svakog pacijenta. Veliki broj zainteresiranih članova koji svake godine ide u lječilište pokazuje kako su naši članovi, invalidi i umirovljenici u teškom položaju i zdravstvenoj situaciji.

Predsjednik
Stjepan Fekete

UDRUGA INVALIDA RADA ZAGREBA

Događaji i aktivnosti u Udrzi

I ovog puta želimo vas obavijestiti o događajima i aktivnostima koji su obilježili naš rad u protekla četiri mjeseca. Kao i uvjek, za svoje članove trudili smo se organizirati što veći broj zanimljivih sadržaja među kojima je bilo raznovrsnih manifestacija, druženja, susreta i predavanja. Kao najvažnije događanje izdvajili bismo Nacionalni dan invalida rada koji smo obilježili 21. ožujka kako i priliči s obzirom da je upravo taj datum Hrvatski Sabor 2009. godine proglašio Nacionalnim danom invalida rada. Tom je prigodom naš pravni savjetnik g. Joško Matić održao predavanje na temu „Razlika izmedju invalidnosti i tjelesnog oštećenja“ koje je otklonilo mnoge nedoumice vezane uz tumačenje i razumijevanje tih dviju zakonskih kategorija. Mnoštvo naših članova koji su bili zainteresirani za predavanje ujedno su prisustvovali i otvorenju izložbe autorice i naše volonterke gđe Ljiljane Smontare te ostalih polaznika kreativne radionice UIR Zagreba pod nazivom „Ususret proljeću“ koja je također prikladno bila upriličena upravo na prvi dan tog godišnjeg doba.

Glazbena poslastica na kraju bio je koncert naših dragih prijatelja i suradnika - harmonikaškog orkestra Hrvatskog grafičkog glazbenog društva „Sloga“ koji su se po tko zna koji put odazvali našem pozivu, uveličali ovu svečanost i zabavili naše uzvanike. Velik interes članova, ali i medija, izazvalo je i naše događanje pod nazivom „Otvorena vrata zaljubljenih“ održano 14. veljače, na sam dan sv. Valentina, a kako je tih dana bilo i vrijeme poklada, dvije smo proslave spojili u jednu. Kreativnost naših članova i ostalih uzvanika došla je do izražaja prilikom organizirane radionice izrade maski nakon koje je upriličen ples pod vlastitim maskama ili upravo pod onima koje su uzvanici izradili netom prije. Za dobru atmosferu pobrinuli su se polaznici i volonteri naših radionica stranih jezika koji su nam prezentirali naučeno na način da su nam otpjevali nekoliko pjesama na engleskom i talijanskom jeziku, a pjesmom su im se pridružili i mnogi okupljeni. I ovu manifestaciju popratilo je otvorenje jedne izložbe, ovaj put pod nazivom „Ptice“ čja je autorica naša članica i volonterka gđa Dunja Kolar, koja je svoju ljubav prema tim divnim bićima pretočila u prelijepu fotografije. Vezano uz događanja izvan prostorija Udruge, u protekla četiri mjeseca organizirali smo tri druženja. Prvi je sada već tradicionalni odlazak u Gornju Stubicu na proslavu Vincekova, dok su druga dva bila dugo očekivani odlasci u inozemstvo, točnije u prekrasan mađarski grad Pečuh i susjedni nam grad Zenicu. Odlasci su organizirani s ciljem upoznavanja i druženja sa srodnim udrugama. Tako su se naši članovi u Pečuhu družili i razmjenjivali iskustva s Udrugom osoba s invaliditetom Pečuha i Hrvatskim klubom "August Šenoa" uz razgledavanje grada i njegovih znamenitosti te uz posjet poznatom muzeju keramike. U Zenici su nas pak dočekali gotovo kraljevski, zaustavivši promet zbog našeg nesmetanog prolaska i odazivom pet različitih lokalnih televizijskih postaja. Nakon predstavljanja obiju udruga, gotovo tridesetak članova Udruženja invalida rada Zenica s veseljem i velikim entuzijazmom pratilo je pedeset članova naše Udruge u obilasku gradskih znamenitosti. U četveromjesečnom razdoblju redovito smo organizirali i nezaobilazna predavanja s temama od interesa za naše članove: predavanje gđe Sabine Stepić "Psihologija kao vodič kroz bolji život", zatim predavanje našeg pravnika g. Joška Matića "Nasljeđivanje i nasljedno pravo" te našeg stručnog suradnika g. Stanka Svečaka o stimulacijskim aktivnostima UIR Zagreba – "Učlani novog člana" i "Uči i osvoji". Za predstavljanje mogućnosti uključivanja u "Festival sporta osoba s invaliditetom" koji se po 1. puta organizira u Republici Hrvatskoj 18. svibnja na atletskom stadionu "Mladost" bila je zadužena predstavnica Zagrebačkog športskog saveza osoba s invaliditetom, Ivana Tarade. Kao i uvijek i ovih smjeseci provodili naše mnogobrojne redovite klupske aktivnosti u koje je uključen velik broj naših članova zbog bogatog i raznovrsnog sadžaja (od edukativnih, sportskih, plesnih, kreativno-likovnih, pa sve do radionica vježbanja i savjetodavnih radionica), a uvrstili smo i neke nove. Sve opisano bilo bi nemoguće provesti u tako opsežnom obimu bez uloženog vremena i truda naših volontera kojih je u prva četiri mjeseca našeg rada bilo uključeno čak 34. Nastavili smo i suradnju s našim dugogodišnjim suradnicima – Specijalnim bolnicama za medicinsku rehabilitaciju – Varaždinskim i Daruvarskim toplicama te s Thalassotherapijom Crikvenica gdje naši članovi mogu boraviti po izrazito povoljnim cijenama, a ujedno koristiti i medicinsko-rehabilitacijske tretmane. U prvom kvartalu 2018. godine oko 90 % dosadašnjih članova odlučilo je i dalje ostati našim članovima što znači da bismo godinu mogli završiti s približno jednakim brojem kao i 2017. godine. Tu je značajnu ulogu odigrao i naš Mobilni tim sastavljen od zaposlenika i volonterke Udruge koji su na zahtjev članova koji nisu u mogućnosti zbog zdravstvenog stanja doći do nas, odlazili u njihove domove kako bi im pružili pravni savjet, podučili ih korisnim vježbama, testirali im razine šećera i masnoća u krvi te krvni tlak, informirali ih o aktualnostima i novostima u Udrudi i šire ili im omogućavali da obnove članarinu. Na kraju bismo vas podsjetili da smo početkom siječnja izdali i novi broj našeg Glasila invalida rada – GIR. U njemu možete pronaći velik broj zanimljivih članaka poput primjerice teksta o osobnoj invalidnosti i doplatku za pomoć i njegu u kući, zatim Plan i program rada UIR Zagreba za 2018. godinu, predstavljanje naše nove predsjednice gđe Nade Vorkapić i druge zanimljivosti. Kako vam ne bismo sve otkrili, pozivamo vas da naš novi GIR preuzmete u tiskanom obliku u prostorijama naše Udruge ili u elektronskom obliku na našoj mrežnoj stranici.

SUZA ZA ZLATKA BOČKALA

Udruga invalida rada Zagreba (UIR Zagreba) po prvi je puta u petak, 13. travnja 2018. godine u prekrasnom ambijentu Glazbenog paviljona u Parku Zrinjevac pod pokroviteljstvom Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom održala glazbenu manifestaciju pod nazivom Suza za Zlatka Bočkala. Riječ je bila o koncertu organiziranom u čast prerano preminulom i neprežaljenom predsjedniku UIR Zagreba, prof. Zlatku Bočkalu na dan kada bi napunio 75 godina. Glazbena manifestacija održana je na rođendan gdina Bočkala kako bi se izrazio pijetet uspomeni na njegov prerani odlazak, ali još i više od toga, da bi uz "zvonku radost" slavili jedan život protkan pjesmom, dobrotom i mudrošću – onako kako bi i On sam zasigurno želio. Kako je gđin Zlatko bio čovjek uvijek spremjan na nesebičnu pomoć nije se za začuditi da su se manifestaciji u njegovu čast s radošću odazvala četiri pjevačka zbara: pjevački zbor UIR Zagreba "Kolibrići", KUD "Nikola Tesla", mješoviti zbor "Bosana" te pjevački zbor "Lira" koji se ponovo okupio samo za ovu prigodu. Manifestaciju je s početkom u 17,00 h s nekoliko lijepih riječi i sjećanja na Zlatka Bočkala i njegova djela otvorila predsjednica UIR Zagreba, gđa Nada Vorkapić nakon kojih je koncert započeo nastupom pjevačkog zbara "Kolibrići" izvedbom jedne od vrlo dragih pjesama Zlatka Bočkala, "Suza za Zagorske brege". Zbor je sastavljen od članova UIR Zagreba koji su ovim putem još jednom imali priliku iskazati zahvalnost Zlatku Bočkalu za sve što je za svog četverogodišnjeg predsjedničkog mandata napravio za populaciju invalida rada i ostalih osoba s invaliditetom. Uslijedio je nastup KUD-a "Nikola Tesla", oformljenog davne 1982. godine, s kojim se često družimo i surađujemo i koji je svojim pjevačkim umijećem, iskustvom i bogatim repertoarom dirnuo mnogobrojne uzvanike manifestacije.

Melos Istoka i sjetnih sevdalinki ovladao je Zrinjevcem za vrijeme nastupa mješovitog zbora "Bosana" i podsjetio okupljene na svo bogatstvo koje u sebi nosi različitost, različitost koju je gđin Bočkal kod svih ljudi znao razumijeti i cijeniti. Posebno je emotivan, naročito za obitelj gdina Bočkala, bio nastup pjevačkog zbora "Lira" kojeg je i sam gđin Zlatko bio ponosan član. Zbor već 64 godine nastupa sa svim vrstama židovskih zborских pjesama (sinagogalne-liturgijske, jidiš, španjolsko-sefardske romance i hebrejski folklorni napjevi) s ciljem da se nakon holokausta sačuvaju od zaborava. Posebno emotivan bio je upravo njihov nastup iz razloga što su se članovi zbara okupili samo za ovu prigodu kako bi još jednom dostoјno odali počast velikom čovjeku, Zlatku Bočkalu. Upravo iz tog razloga, također samo za ovu prigodu, zborom je dirigirala Nina Cossetto, kćerka Emila Cossetta, dirigenta i skladatelja, dobitnika nagrade za životno djelo Vladimir Nazor i Porin. Nakon gotovo dvosatnih izvedbi u prekrasnom ambijentu i divnom proljetnom popodnevnu, dvjestotinjak je uzvanika svojim kućama, pored svih utisaka koje je svojom mudrošću, dobrotom i snagom za života Zlatko Bočkal ostavio na mnogima, ponijelo i prigodan privjesak u znak sjećanja na tog iznimnog čovjeka.

SREĆA JE ZDRAVLJE

Što je sreća? Sreća je kad si zdrav,
Bez zdravlja si manji nego mrav.
Nikakvim novcem se zdravlje ne kupuje,
Bolesnom je suđeno da pati i tuguje.

Zato čuvajmo zdravlje i budimo dobri,
No mnogi zdravi su oholi i zlobni.
Misle da će njih bolest zaobići,
A nitko ne zna kada će ga zlo stići.

Bolest se ne kupuje i ne plača,
No čovjek treba razmišljati i da shvaća.
Koliko je sretan dok zdravlje ima,
Neka ga čuva na radost svima.

Pomognimo bolesnima, dajmo im snage,
Mislimo na sve one svoje drage,
Koji su nekada bili sretni i veseli,
No bolest ih slomi, a da to nisu htjeli.

Marija Šenk

UDRUGA INVALIDA RADA GRADA KUTINE**Prijem kod gradonačelnika Grada Kutine**

Uoči godišnje Skupštine Udruge invalida rada grada Kutine, 26. travnja 2018. godine održan je prijem kod kutinskog gradonačelnika Zlatka Babića kojem su nazočili predsjednik HSUIR-a Josip Petrač, izvršni direktor HSUIR-a Leke Sokolaj, predsjednik Nadzornog odbora HSUIR-a Ivica Lazić te predsjednik Udruge invalida rada grada Kutine Božidar Cesar

Gradonačelnik Babić podržao je rad Udruge rekavši kako su vrata Grada Kutine otvorena za sva pitanja i podršku aktivnostima Udruge invalida rada, te da će se, sukladno mogućnostima, pomoći unapređenju rada i aktivnosti ove Udruge.

Tijekom prijema predstavnici HSUIR-a informirali su gradonačelnika o aktivnostima koje provode u svojim udrugama, ali su isto tako istaknuli probleme s kojima se susreću. Kao najveće probleme izdvojili su financiranje rada Udruge te naglasili kako očekuju snažnije finansijsko praćenje jedinica lokalne samouprave. Nakon prijema, održana je godišnja Skupština na kojoj je predsjednik Udruge invalida rada grada Kutine, Božidar Cesar podsjetio na važnost rada i aktivnosti Udruge. Istaknuo je kako Udruga danas broji oko 450 članova, te obuhvaća područje od Jasenovca do Velike Ludine. U planu za 2018. godinu planira se proširiti broj članova, povećati broj socijalnih usluga te više poraditi na senzibiliziranju javnosti.

P I T A L I S M O ???

Odgovore na naša pitanja za ovaj broj „Informacija“ dao nam je ravnatelj Ustanove URIHO, gospodin Josip Držaić

Što biste izdvojili kao ključne značajke u poslovanju ustanove URIHO?

Osnovna značajka u poslovanju ustanove URIHO ogleda se u činjenici da je URIHO zaštitna radionica. Isto pretpostavlja kontinuiranu zaposlenost minimalno 51% osoba s invaliditetom. Uvažavajući činjenicu da navedeni radnici s invaliditetom ustanove URIHO imaju umanjenu radnu sposobnost, održavanje značajne razine produktivnosti ustanove URIHO bitna je značajka u poslovanju, a na koju je Ustanova izuzetno ponosna osobito uvažavajući veliku, nerijetko i

nelojalnu, konkureniju u području djelatnosti kojima se ustanova URIHO bavi. Osnovne djelatnosti ustanove URIHO-a su zapošljavanje osoba s invaliditetom i provođenje profesionalne rehabilitacije.

Navedene osnovne djelatnosti Ustanova postiže obavljanjem brojnih drugih djelatnosti kroz 5 proizvodnih jedinica (Konfekcija, Tisak i kartonaža, Kožna galerterija i obuća, Ortopedija i Obrada metala i keramike), kao i 4 službe (Služba za pravne, kadrovske i opće poslove, Služba za financije i računovodstvo, Služba za rehabilitaciju, Služba komercijale), a sukladno njihovim mogućnostima i sklonostima.

Obzirom na kompleksnost i raznolikost poslova koje URIHO obavlja kroz gore navedene organizacijske jedinice, potrebno je istaknuti da se putem djelatnosti tih jedinica povećava konkurentnost zaštitne radionice, osiguravaju novi poslovi te tržištu pružaju novi proizvodi i usluge; što u konačnici rezultira održavanjem velikog broja zaposlenih osoba s invaliditetom.

- Na osnovu Vašeg iskustva, što smatrate da bi trebalo ispraviti u odnosu na prava koja pripadaju osobama s invaliditetom, a sustavno se krše ili se ne provode?

Osobe s invaliditetom iz našeg iskustva kontinuirano u svim segmentima života od stanovanja pa do rada imaju problem sa neizjednačivanjem mogućnosti. Isto znači sljedeće; da bi jedna osoba s invaliditetom mogla svakodnevno funkcionirati kao i osoba bez invaliditeta ovoj prvoj potrebne su izvjesne prilagodbe koje je potrebno prethodno učiniti kako bi, nazovimo ih tako, startne pozicije učinili istima za osobu s invaliditetom i onu bez invaliditeta. Na žalost, često smo svjedoci da tome nije tako. Odatle počinju i kasnije se samo multipliciraju problemi za osobe s invaliditetom, koji pak dovode do ne provođenja ili povrede njihovih prava.

- Što je nova donio Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju za osobe s invaliditetom?

Bitna novela Zakona je smanjenje iznosa koji poslodavci moraju izdvojiti u slučaju da ne zapošljavanju potreban broj osoba/radnika s invaliditetom. Naime, obveznik ispunjenja kvote je svaki poslodavac koji zapošljava najmanje 20 radnika. Kvota se određuje u visini od 3% u odnosu na ukupan broj zaposlenih kod poslodavca, neovisno o djelatnosti koju poslodavac obavlja. Ukoliko poslodavac nije u mogućnosti zaposliti osobu s invaliditetom, zakonodavac je predviđao mogućnost ispunjenja zamjenske kvote ugovaranjem poslovne suradnje sa zaštitnom radionicom, u kojoj više od polovice zaposlenih čine osobe s invaliditetom. Ukupna vrijednost Ugovora mora iznositi najmanje 30% minimalne mjesecne plaće (3.439,80 kn. = minimalna bruto plaća) svake osobe s invaliditetom koju bi poslodavac morao zaposliti unutar propisane kvote. Ukoliko je poslodavac (naručitelj) u obvezi zaposliti jednu osobu s invaliditetom, mjesecni iznos Ugovora iznosi najmanje 1.031,94 kn bez PDV-a, što je jednak iznosu *novčane naknade zbog neispunjerenja kvote* tzv. kaznenom doprinosu/penalu, kojeg plaća poslodavac koji ne ispunjava propisanu kvotu zaposlenih osoba s invaliditetom. Do ove novele Zakona poslodavac je bio u obvezi ugovoriti poslova sa zaštitnom radionicom u vrijednosti 100% minimalne mjesecne plaće (3.439,80 kn.) po nezaposlenom radniku s invaliditetom. Ovo znači dodatni napor koji će u ovom slučaju ustanova URIHO morati učiniti kako bi nadoknadila ovaj gubitak. Ono što ulijeva optimizam je moguća činjenica da će se poslodavci koji su u obvezi zapošljavati radnike s invaliditetom ipak prije odlučiti od Ustanove naručivati

robe i usluge u vrijednosti od 1.031,94 kn po nezaposlenom radniku s invaliditetom, nego u tome istom iznosu plaćati kazneni doprinos/penal. Primjena Zakona kroz ovih nekoliko mjeseci daje nam razloga za optimizam te vrste.

ZDRAVLJE

TAJNA PLAVE RIBE

Može se reći da je nedostatak omega-3 masnih kiselina skorbut 21. stoljeća, jer se tijekom posljednjih 150 godina njihov unos smanjio čak oko 80 posto, dok je unos omega-6 masnih kiselina u stalnom porastu

Porazna je činjenica da su u svijetu, ali i Hrvatskoj, bolesti srca i krvnih žila najčešći uzrok smrtnosti. Procjenjuje se da će do 2030. čak 23,6 milijuna ljudi godišnje umirati od bolesti srca i krvnih žila, odnosno svake dvije sekunde na svijetu će od posljedica srčanožilnih bolesti umrijeti jedan čovjek. Danas sve više ljudi boluje od bolesti koje su usko povezane sa srcem i krvnim žilama, kao što su povišen krvni tlak, ishemična bolest srca, moždanožilne bolesti...

Osim nasljednih, postoje i brojni drugi čimbenici rizika koji mogu pogodovati nastanku tih bolesti. Opisuju se u mnogim knjigama, navode u medijima i na internetskim stranicama. Pušenje, pretilost, povišeni krvni tlak i hiperlipoproteinemija među vodećim su uzrocima bolesti srca, a ubrajaju se u **promjenjive čimbenike rizika na koje možemo utjecati**. Drugu grupu **čine nepromjenjivi čimbenici rizika** kao što su dob, spol i obiteljsko naslijeđe, na koje ne možemo utjecati. Veću sklonost za razvoj srčanožilnih oboljenja imaju osobe starije životne dobi i muškarci, a žene prije menopauze puno rjeđe obole. U treću grupu čimbenika rizika svrstavamo one koji **ovise o načinu života** (pušenje, tjelesna aktivnost, uzimanje alkohola...), a podložni su promjenama. Smanjena tjelesna aktivnost znatno utječe na pretilost, a uz pogoršanje šećerne bolesti pridonosi i često pojavi ishemijske bolesti srca. Uz to, loš utjecaj imaju i stres te druga psihička opterećenja.

Kraljevske omege

Kako bi se spriječila srčanožilna oboljenja, stručnjaci preporučuju da velik utjecaj imaju prije svega zdrava prehrana, a zatim tjelesna aktivnost, prestanak pušenja, smanjenje tjelesne težine i stresa. Ključ zdrave prehrane za sprječavanje srčanožilnih oboljenja skriva se u prehrani bogatoj morskom ribom, a posebice plavom, jer obiluje višestruko nezasićenim omega-3 masnim kiselinama kojima se pripisuju brojni pozitivni učinci, kako općenito na ljudsko zdravlje tako i na srce i krvne žile.

Prema položaju dvostrukе veze u odnosu na posljednji ugljikov atom u lancu, višestruko ili polinezasićene masne kiseline dijele se na:

- **omega-3 masne kiseline** (imaju dvostruku vezu na trećem ugljikovu atomu od posljednjeg u lancu)
- **omega-6 masne kiseline** (imaju dvostruku vezu na šestom ugljikovu atomu od posljednjeg u lancu)
- **omega-9 masne kiseline** (imaju dvostruku vezu na devetom ugljikovu atomu od posljednjeg u lancu).

Ljudski organizam nije sposoban sam stvoriti dvostrukе veze prije devetog ugljikova atoma u lancu, zbog čega su omega-3 i omega-6 masne kiseline esencijalne za ljudski organizam, odnosno potrebno ih je unositi izvana (putem hrane i/ili dodataka prehrani). Jedna od značajnijih razlika među njima je način djelovanja u ljudskom organizmu. Naime, omega-3 masne kiseline imaju protuupalno djelovanje (zbog čega su blagovorne za srčanožilni sustav), većina omega-6 masnih kiselina (osim gama-linolenske masne kiseline) potiče upalne procese, a omega-9 masne kiseline u tom su pogledu nepristrane.

Masnije je zdravije

Tisućama godina riba i morski plodovi važan su i neizostavan dio ljudske prehrane. Riba se lovi i jede još od doba prapovijesti, a izuzetno su je cijenili Egipćani, Kinezi i Rimljani.

Kad je plava riba posrijedi, kaže masnije je zdravije. Naime, upravo zbog većeg sadržaja masnih kiselina masna riba pruža više blagodati za zdravlje nego nemasna

Prema raspodjeli masti, riba se dijeli na plavu i bijelu. Plava riba pohranjuje masti u masnim stanicama po cijelom tijelu, a bijela u jetru i donekle trbušnu šupljinu. Zato se, kad je riba posrijedi, kaže masnije je zdravije. Naime, upravo zbog većeg sadržaja masnih kiselina masna riba pruža više blagodati za zdravlje nego nemasna. Preporuke kažu da bi u svrhu očuvanja zdravlja, tjedno trebalo jesti barem dva puta po 170 g ribe. Plava riba na "leđima" i "bokovima" ima srebrnkaste pruge koje se odražavaju plavom bojom. Obično sadrži pet do 10 posto masti, a katkad i više. U Jadranskom moru plovi u velikim jatima i lovi se u velikim količinama, no ipak njezina godišnja potrošnja u Hrvatskoj iznosi samo oko 8,5 kg po stanovniku.

Plava riba kao namirnica je vrlo pogodna u prehrani osoba koje žele smanjiti tjelesnu težinu, a posebice se preporučuje u prehrani i dijetoterapiji oboljelih od srčanožilnih bolesti. Naime, tajna plave ribe je u njezinu obilju omega-3 nezasićenim masnim kiselinama koje imaju vrlo povoljan učinak na srce i krvne žile, pa se zato smatraju i prirodnim lijekom za srčanožilne bolesti. Njihovo zaštitno djelovanje na srčanožilni sustav očituje se kroz smanjenje ukupne količine kolesterola, sprječavanje upale, antihipertenzivnog i antiaritmiskog učinka. Ujedno, plava riba, kako sitna (srđela, inčun, papalina, skuša, lokarda i dr.) tako i krupna (tuna, palamida i dr.) u svakodnevnoj prehrani je izvor biološki vrijednih bjelančevina, vitamina A, B grupe i D, kalcija, željeza, cinka, kalija, fosfora, joda i selena.

Višedesetljetne spoznaje

Povoljan utjecaj plave ribe na zdravlje otkriven je pedesetih godina prošlog stoljeća. Jedna od najranijih spoznaja vezana uz plavu ribu i omega-3 masne kiseline odnosila se na vrlo nisku učestalost srčanožilnih bolesti među grenlandskim Eskimima, unatoč visokom unosu masti. Plava riba **sadrži eikozapentaensku masnu kiselinu (EPK) i dokozaheksensku masnu kiselinu (DHA), koje smanjuju brzinu nastanka aterosklerotskih plakova te posjedu antihipertenzivno i antiaritmisko djelovanje**. Ti njihovi učinci posredovani su na različite

načine, uključujući promjenu sastava i uloge stanične opne, ekspresiju gena te sintezu eikozanoida (parakrini hormoni).

Prije nekoliko godina objavljena je opsežna metaanaliza temeljena na istraživanju koje je trajalo više od jedne godine, a ukazala je na korisnost uzimanja omega-3 masnih kiselina u svrhu **sprječavanja srčanožilnih bolesti**. Rezultati su pokazali utjecaj na smanjenje broja smrtnosti, srčanih udara te iznenadne srčane smrti. Iz tog opsežnog istraživanja, ali i brojnih drugih, proizašle su smjernice vodećih stručnih društava koje upućuju na važnost uzimanja plave ribe koja sadrži obilje EPA i DHA, a u svrhu očuvanja zdravlja srca i krvnih žila. Blagodati omega-3 masnih kiselina za srčanožilni sustav posredovane su preinakama u sastavu lipoproteina. Istraživanja pokazuju da dodatak 4 g EPA na dan može smanjiti razinu triglicerida 23 posto u osoba s blagom hiperlipidemijom, a dodatak 1 g DHA na dan samostalno ili u mješavini s EPA u osoba s hipertrigliceridemijom rezultira smanjenjem triglicerida za 22 posto.

Upala se danas smatra glavnim čimbenikom nastanka ateroskleroze, a djelovanje omega-3 masnih kiselina povezuje se sa smanjenjem razine TNF-alfa i interleukina 1 beta u plazmi, što upućuje na njihovo **protuupalno djelovanje**. Eikozanoidi koji nastaju od omega-3 i omega-6 masnih kiselina bitni su za tijek upalnog odgovora, agregaciju trombocita i upravljanje vazokonstrikcijom (stezanjem), odnosno dilatacijom (širenjem) krvnih žila.

Omega-3 masne kiseline imaju i važnu **ulogu u regulaciji krvnog tlaka**, a taj učinak vjerojatno je posredovan uplitanjem u ravnotežu vazokonstriktivnih prostaglandina i poticanje sinteze vazodilatornih prostaciklina. U tom smislu DHA se pokazao učinkovitijim od EPA. Istraživanje Morija i suradnika ukazalo je na znatno sniženje sistoličkoga i dijastoličkoga krvnog tlaka u pretilih osoba koje su dnevno primale 4 g pročišćenog DHA.

Antiaritmjski učinci omega-3 masnih kiselina važni su u sprječavanju nastanka srčanožilnih bolesti. Takav učinak vjerojatno je posljedica ugradnje EPA i DHA u stanične opne, što dovodi do veće protočnosti opne u stanicama srca, odnosno do prevencije fibrilacije atrija. Istraživanja su pokazala da dnevno uzimanje 3 g ribljeg ulja tijekom šest tjedana smanjuje ventrikularnu tahikardiju i rizik od iznenadne srčane smrti u bolesnika s ishemičnom bolešću arterija.

Može se reći da je nedostatak omega-3 masnih kiselina skorbut 21. stoljeća jer se tijekom posljednjih 150 godina njihov unos smanjio čak oko 80 posto, dok je unos omega-6 masnih kiselina u stalnom porastu. Smatra se da je u prošlosti omjer omega-3 i omega-6 masnih kiselina iznosio otprilike 1:1, da bi danas bio višestruko povećan u korist omega-6. Suvremeni način života i prehrana bogata velikom količinom prerađenih namirnica (biljna ulja, margarin, prerađene žitarice i sl.) znatno su povećali udio omega-6, pa je u današnje vrijeme omjer omega-3 i omega-6 masnih kiselina u većini razvijenih zemalja oko 1:20. To je izuzetno nepovoljno jer pogoduje nastanku srčanožilnih bolesti koje postaju epidemija budućnosti. Stoga se jedna od najizazovnijih prehrambenih mjera koja može imati značajan utjecaj na ljudsko zdravlje odnosi upravo na povećan unos omega-3 masnih kiselina, a posebice eikozapentaenske kiseline (EPA) i dokozaheksaenske kiseline (DHA).

<https://www.vasezdravije.com/>

